

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 13ης Ιουλίου 2018*

«Υπαλληλική υπόθεση – Διαπιστευμένοι κοινοβουλευτικοί βοηθοί – Άρθρο 24 του ΚΥΚ – Αίτηση αρωγής – Άρθρο 12α του ΚΥΚ – Ηθική παρενόχληση – Συμβουλευτική επιτροπή για την ηθική παρενόχληση και την πρόληψή της στον χώρο εργασίας, η οποία εξετάζει καταγγελίες διαπιστευμένων κοινοβουλευτικών βοηθών κατά βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – Απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής – Πλάνη εκτιμήσεως – Περιεχόμενο του καθήκοντος αρωγής – Εύλογη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας – Άρνηση κοινοποίησης των εκθέσεων που συνέταξε η συμβουλευτική επιτροπή»

Στην υπόθεση T-275/17,

Michela Curto, πρώην διαπιστευμένη κοινοβουλευτική βοηθός στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, κάτοικος Γένοβας (Ιταλία), εκπροσωπούμενη από τους L. Levi και C. Bernard-Glanz, δικηγόρους,

προσφεύγουσα-ενάγουσα,

κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενου από τον O. Caisou-Rousseau, την E. Taneva και την M. Rantala,

καθού-εναγομένου,

με αντικείμενο προσφυγή-αγωγή [στο εξής: προσφυγή] ασκηθείσα δυνάμει του άρθρου 270 ΣΛΕΕ με αίτημα, αφενός, την ακύρωση της αποφάσεως του Κοινοβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2016, με την οποία η αρμόδια για τη σύναψη των συμβάσεων προσλήψεως αρχή του θεσμικού αυτού οργάνου απέρριψε την αίτηση αρωγής που υπέβαλε η προσφεύγουσα-ενάγουσα στις 14 Απριλίου 2014, καθώς και, αφετέρου, την ικανοποίηση της βλάβης που η προσφεύγουσα-ενάγουσα ισχυρίζεται ότι υπέστη συνεπεία της παραβάσεως εκ μέρους της εν λόγω αρχής του καθήκοντος αρωγής που προβλέπεται από το άρθρο 24 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως λόγω της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Pelikánová, πρόεδρο, P. Nihoul και J. Svaningsen (εισηγητή), δικαστές,

γραμματέας: P. Cullen, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 3ης Μαΐου 2018,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η προσφεύγουσα-ενάγουσα [στο εξής: προσφεύγουσα], Michela Curto, προσλήφθηκε από την αρμόδια για τη σύναψη των συμβάσεων προσλήψεως αρχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στο εξής: ΑΣΣΠΑ) ως διαπιστευμένη κοινοβουλευτική βοηθός (στο εξής: ΔΚΒ) της Μ., μέλους του θεσμικού οργάνου αυτού, για την περίοδο από τις 16 Ιουλίου 2013 έως τη λήξη της εν λόγω κοινοβουλευτικής περιόδου του Κοινοβουλίου, δηλαδή έως τον Μάιο του 2014.
- 2 Στις 7 Νοεμβρίου 2013, η Μ. ζήτησε από την ΑΣΣΠΑ να προβεί στην καταγγελία της συμβάσεως της προσφεύγουσας επικαλούμενη το γεγονός ότι η προσφεύγουσα αποφάσισε, χωρίς να ζητήσει σχετική άδεια, να μην προσέλθει στην εργασία της επί μία ολόκληρη εβδομάδα και, ως εκ τούτου, δεν τήρησε τους όρους της συμβάσεως προσλήψεώς της. Το μέλος αυτό του Κοινοβουλίου επισήμανε στην αίτησή της ότι, όταν έκανε σχετικώς παρατήρηση στην προσφεύγουσα, η τελευταία της μίλησε προσβλητικά και στη συνέχεια εξαφανίστηκε.
- 3 Από τις 7 έως τις 24 Νοεμβρίου 2013, η προσφεύγουσα βρισκόταν σε αναρρωτική άδεια.
- 4 Στις 11 Νοεμβρίου 2013, η προσφεύγουσα έλαβε επιστολή του προϊσταμένου του τμήματος «Προσλήψεις και μεταθέσεις προσωπικού» της Διεύθυνσης αναπτύξεως των ανθρώπινων πόρων της Γενικής Διεύθυνσης (ΓΔ) «Προσωπικό» του Κοινοβουλίου, με την οποία ενημερωνόταν ότι η Μ. είχε ζητήσει από την ΑΣΣΠΑ την καταγγελία της συμβάσεως προσλήψεώς της ως ΔΚΒ λόγω κλονισμού της σχέσεως εμπιστοσύνης. Η καταγγελία της συμβάσεως της προσφεύγουσας συνοδευόταν από απαλλαγή από την υποχρέωση παροχής εργασίας κατά τη διάρκεια της προθεσμίας καταγγελίας.
- 5 Στις 25 Νοεμβρίου 2013, η αρμόδια για τις άδειες υπηρεσίας της Διεύθυνσης «Διαχείριση υπηρεσιών υποστήριξης και κοινωνικών υπηρεσιών» της ΓΔ «Προσωπικό» έλαβε από την προσφεύγουσα ιατρικό πιστοποιητικό προκειμένου να παραταθεί η αναρρωτική άδειά της από τις 25 Νοεμβρίου έως τις 15 Δεκεμβρίου 2013 καθώς και αίτηση της ενδιαφερομένης να διαμείνει στην Ιταλία ενόσω βρισκόταν σε αναρρωτική άδεια για το διάστημα από 28 Νοεμβρίου έως 15 Δεκεμβρίου 2013. Συναφώς, ένας από τους ιατρούς υπηρεσίας του θεσμικού οργάνου επιχείρησε, επί ματαίω, να επικοινωνήσει με την προσφεύγουσα τόσο τηλεφωνικώς όσο και με μήνυμα στον ιδιωτικό και στον επαγγελματικό λογαριασμό της ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προκειμένου αυτή να έλθει εκ νέου σε επαφή με την αρμόδια για τις άδειες υπηρεσίας.
- 6 Στις 27 Νοεμβρίου 2013, η προσφεύγουσα ενημέρωσε την αρμόδια για τις άδειες υπηρεσίας ότι βρισκόταν ήδη στην Ιταλία.
- 7 Με απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2013, η ΑΣΣΠΑ αποφάσισε την καταγγελία της συμβάσεως της προσφεύγουσας από τις 24 Δεκεμβρίου 2013, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενδιαφερόμενη βρισκόταν σε αναρρωτική άδεια από τις 15 έως τις 24 Νοεμβρίου 2013 (στο εξής: επιβεβαιωτική της απολύσεως απόφαση).
- 8 Με απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2013, ο διευθυντής της Διεύθυνσης «Διαχείριση υπηρεσιών υποστήριξης και κοινωνικών υπηρεσιών» της ΓΔ «Προσωπικό», ενεργώντας υπό την ιδιότητα της ΑΣΣΠΑ, εκτίμησε ότι η προσφεύγουσα παρέβη το άρθρο 60, δεύτερο εδάφιο, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΥΚ), που εφαρμόζεται επί των ΔΚΒ δυνάμει του άρθρου 131, παράγραφος 5, του Καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά το οποίο, «[ό]ταν υπάλληλος επιθυμεί να διέλθει τον χρόνο της αναρρωτικής αδείας του σε τόπο διάφορο από τον τόπο τοποθετήσεώς του, υποχρεούται να λάβει προηγουμένως την άδεια της αρμοδίας για τους διορισμούς αρχής». Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα δεν υπέβαλε συναφή αίτηση προηγούμενης άδειας και εγκατέλειψε

τον τόπο υπηρεσίας της χωρίς τέτοια άδεια. Για τους ανωτέρω λόγους, ο εν λόγω διευθυντής έκρινε ότι το ιατρικό πιστοποιητικό που προσκόμισε η προσφεύγουσα, στις 25 Νοεμβρίου 2013, έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτο και ότι, επομένως, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 60, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ, το χρονικό διάστημα απουσίας της προσφεύγουσας από τις 25 Νοεμβρίου έως την ημερομηνία λύσεως της συμβάσεώς της έπρεπε να θεωρηθεί ως διάστημα αδικαιολόγητης απουσίας, να αφαιρεθεί συνεπώς από την ετήσια άδειά της και, κατά περίπτωση, να έχει ως αποτέλεσμα τη μη καταβολή των αποδοχών της για το διάστημα αυτό.

- 9 Στις 16 Δεκεμβρίου 2013, η αρμόδια για τις άδειες υπηρεσία της Διευθύνσεως «Διαχείριση υπηρεσιών υποστήριξης και κοινωνικών υπηρεσιών» έλαβε από την προσφεύγουσα νέο ιατρικό πιστοποιητικό το οποίο είχε εκδοθεί στις 14 Δεκεμβρίου 2013 και το οποίο διαπίστωνε ότι ήταν αναγκαίο η προσφεύγουσα να λάβει αναρρωτική άδεια για το διάστημα από τις 14 έως τις 24 Δεκεμβρίου 2013. Με απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2014, ο διευθυντής της Διευθύνσεως αυτής, ενεργώντας υπό την ιδιότητα της ΑΣΣΠΑ, απέρριψε το εν λόγω ιατρικό πιστοποιητικό ως απαράδεκτο για τους ίδιους λόγους που εκτέθηκαν στην από 9 Δεκεμβρίου 2013 προγενέστερη απόφασή του.
- 10 Στις 14 Δεκεμβρίου 2013, ο ιατρός της προσφεύγουσας εξέδωσε ιατρικό πιστοποιητικό με το οποίο της χορήγησε αναρρωτική άδεια μέχρι τις 13 Ιανουαρίου 2014.
- 11 Στις 3 Φεβρουαρίου 2014, η προσφεύγουσα υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, διοικητική ένσταση κατά των αποφάσεων της 9ης Δεκεμβρίου 2013 και της 13ης Ιανουαρίου 2014.
- 12 Στις 10 Φεβρουαρίου 2014, ο ιατρός της προσφεύγουσας εξέδωσε ιατρικό πιστοποιητικό με το οποίο της χορήγησε αναρρωτική άδεια μέχρι τις 12 Μαρτίου 2014.
- 13 Στις 5 Μαρτίου 2014, η προσφεύγουσα υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, διοικητική ένσταση, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 6 Μαρτίου 2014, κατά της επιβεβαιωτικής της απολύσεως αποφάσεως.
- 14 Στις 14 Απριλίου 2014, η προσφεύγουσα, διά των δικηγόρων της, υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 1, και του άρθρου 24 του ΚΥΚ, ενώπιον της ΑΣΣΠΑ αίτηση αρωγής (στο εξής: αίτηση αρωγής) με το αιτιολογικό ότι, κατά την περίοδο απασχολήσεώς της ως ΔΚΒ, υπέστη «ηθική παρενόχληση» από την Μ., κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ, το οποίο εφαρμόζεται κατ' αναλογία στους ΔΚΒ δυνάμει του άρθρου 127 του Καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Άλλοι δύο συνάδελφοι της προσφεύγουσας υπέβαλαν ταυτόχρονα, μέσω των ίδιων δικηγόρων, παρόμοιες αιτήσεις αρωγής, τις οποίες η ΑΣΣΠΑ εξέτασε από κοινού.
- 15 Με την αίτηση αρωγής, η προσφεύγουσα ζήτησε από την ΑΣΣΠΑ να κινήσει διοικητική έρευνα προκειμένου να διαπιστώσει τα πραγματικά περιστατικά, να την τοποθετήσει σε νέα θέση ώστε να αποτραπεί το ενδεχόμενο να αντιμετωπίσει εκ νέου την Μ. σε περίπτωση που ανακαλούνταν ή ακυρωνόταν η επιβεβαιωτική της απολύσεως απόφαση, καθώς και να λάβει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο, όπως επιβολή κυρώσεων στην Μ., σύνταξη επιστολής από την ΑΣΣΠΑ με την οποία θα διαπιστωνόταν ότι η προσφεύγουσα υπέστη ηθική παρενόχληση, παροχή χρηματοοικονομικής στηρίξεως προκειμένου να εξασφαλίσει την άμυνά της, κάλυψη των ιατρικών εξόδων στα οποία υποβλήθηκε και εκτέλεση συγκεκριμένων ενεργειών για να μην επαναληφθεί η κατάσταση αυτή στο μέλλον.
- 16 Προς στήριξη της αιτήσεως αρωγής, η προσφεύγουσα προσκόμισε τη γραπτή μαρτυρία τριών ΔΚΒ, οι οποίοι κατά το παρελθόν είχαν διατελέσει στην υπηρεσία της Μ. και μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονταν οι δύο ΔΚΒ που υπέβαλαν ταυτόχρονα αιτήσεις αρωγής. Οι ΔΚΒ αυτοί επιβεβαίωσαν ότι η προσφεύγουσα υπήρξε θύμα ανάρμοστης συμπεριφοράς εκ μέρους της Μ., η οποία συνίστατο σε έλλειψη σεβασμού, ταπεινωτική μεταχείριση, απειλές, περιφρόνηση, ύβρεις και

κραυγές. Η προσφεύγουσα περιέγραψε επίσης ορισμένα γεγονότα που συνέβησαν κατά το διάστημα απασχολήσεώς της ως ΔΚΒ. Περαιτέρω, η προσφεύγουσα επισήμανε ότι, λόγω της μεταχείρισεως της οποίας έτυχε εκ μέρους της Μ., υπέστη κρίση πανικού στις 6 Νοεμβρίου 2013 και προσήλθε στην ιατρική υπηρεσία του Κοινοβουλίου, όπου ο ιατρός υπηρεσίας τής συνέστησε να αναπαυθεί. Η προσφεύγουσα διευκρίνισε ότι, την επομένη, ο προσωπικός ιατρός της τής χορήγησε αναρρωτική άδεια λόγω «αγχώδους διαταραχής κατόπιν προβλημάτων παρενοχλήσεως στον χώρο εργασίας» η οποία δικαιολογούσε «αδυναμία παροχής εργασίας έως τις 15 Δεκεμβρίου 2013».

- 17 Στις 22 Μαΐου 2014, ο γενικός διευθυντής της ΓΔ «Προσωπικό» (στο εξής: γενικός διευθυντής προσωπικού) «διαβίβασε τον φάκελο» της προσφεύγουσας, κατά την έκφραση που χρησιμοποίησε η ΑΣΣΠΑ, στη συμβουλευτική επιτροπή για την ηθική παρενόχληση και την πρόληψή της στον χώρο εργασίας, η οποία εξετάζει καταγγελίες ΔΚΒ κατά μελών του Κοινοβουλίου (στο εξής: ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ) που είχε συσταθεί προσφάτως με απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου, της 14ης Απριλίου 2014, περί της θεσπίσεως εσωτερικών κανόνων για τη σύσταση συμβουλευτικής επιτροπής για την ηθική παρενόχληση και την πρόληψή της στον χώρο εργασίας, η οποία εξετάζει καταγγελίες των ΔΚΒ κατά μελών του Κοινοβουλίου (στο εξής: εσωτερικοί κανόνες για την ηθική παρενόχληση όσον αφορά τους ΔΚΒ). Η επιτροπή αυτή αποτελείται από πέντε μέλη που διορίζονται από τον πρόεδρο του Κοινοβουλίου. Ο πρόεδρος και δύο μέλη της επιτροπής αυτής προέρχονται από τους κοσμήτορες, ενώ ένα μέλος διορίζεται από την επιτροπή των διαπιστευμένων κοινοβουλευτικών βοηθών και η Διοίκηση εκπροσωπείται από τον πρόεδρο της συμβουλευτικής επιτροπής για την ηθική παρενόχληση και την πρόληψή της στον χώρο εργασίας, όπως συστάθηκε με απόφαση του Κοινοβουλίου της 21ης Φεβρουαρίου 2006.
- 18 Με απόφαση της 17ης Ιουνίου 2014, ο γενικός γραμματέας του Κοινοβουλίου (στο εξής: γενικός γραμματέας), ενεργών υπό την ιδιότητα της ΑΣΣΠΑ, απέρριψε τη διοικητική ένσταση της 3ης Φεβρουαρίου 2014 ως αβάσιμη.
- 19 Στις 24 Ιουνίου 2014, πραγματοποιήθηκε ενώπιον της ειδικής συμβουλευτικής επιτροπής για τους ΔΚΒ ακρόαση της προσφεύγουσας, της Μ. καθώς και δύο πρώην ΔΚΒ οι οποίοι είχαν καταγγείλει ότι υπήρξαν θύματα ηθικής παρενοχλήσεως εκ μέρους της Μ.
- 20 Στις 15 Ιουλίου 2014, το σώμα των κοσμητόρων του Κοινοβουλίου συσκέφθηκε, κεκλεισμένων των θυρών, επί της εμπιστευτικής εκθέσεως την οποία κατήρτισε, στις 24 Ιουνίου 2014, η ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ βάσει του άρθρου 10 των εσωτερικών κανόνων για την ηθική παρενόχληση όσον αφορά τους ΔΚΒ (στο εξής: έκθεση της 24ης Ιουνίου 2014), και στην οποία αναφερόταν ότι «η επιτροπή διαβίβ[ασε] εμπιστευτική έκθεση στους κοσμήτορες η οποία περιλ[άμβανε]» «περιγραφή των κατηγοριών», «τις λεπτομέρειες της διαδικασίας», «τα πορίσματα της επιτροπής αυτής» και «προτάσεις σχετικά με τα επόμενα βήματα που επιβάλλονται, ενδεχομένως με αίτημα προς τους κοσμήτορες να αναθέσουν στην επιτροπή αυτή τη διεξαγωγή διεξοδικής έρευνας». Στο πλαίσιο αυτό, το σώμα των κοσμητόρων πρόεβη σε ανταλλαγή απόψεων επί του σχεδίου πορισμάτων που πρότεινε η εν λόγω επιτροπή και έκρινε, ομόφωνα, ότι δεν ήταν αναγκαία η λήψη άλλων μέτρων όσον αφορά την επίμαχη περίπτωση.
- 21 Με απόφαση της 16ης Ιουλίου 2014, ο γενικός γραμματέας, ενεργών υπό την ιδιότητα της ΑΣΣΠΑ, απέρριψε τη διοικητική ένσταση της 6ης Μαρτίου 2014 ως εκπρόθεσμη και, ως εκ τούτου, απαράδεκτη, κατά το μέρος που αφορούσε την επιβεβαιωτική της απολύσεως απόφαση, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα παραδέχθηκε, με την αίτηση αρωγής, ότι είχε παραλάβει την εν λόγω απόφαση στις 11 Νοεμβρίου 2013. Αντιθέτως, όσον αφορά την ημερομηνία από την οποία θα ίσχυε η απόλυση, ο γενικός γραμματέας δέχθηκε εν μέρει τη διοικητική ένσταση, κρίνοντας ότι η απόλυση έπρεπε να ισχύσει από τις 27 Δεκεμβρίου 2013 και όχι από τις 24 Δεκεμβρίου 2013.
- 22 Στις 4 Νοεμβρίου 2014, η ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ ενημέρωσε την προσφεύγουσα για τα πορίσματα του σώματος των κοσμητόρων.

- 23 Με δικόγραφο που περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 27 Οκτωβρίου 2014 και πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό F-125/14, η προσφεύγουσα ζήτησε, μεταξύ άλλων, την ακύρωση της επιβεβαιωτικής της απολύσεως αποφάσεως.
- 24 Με απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, ο γενικός διευθυντής προσωπικού, ενεργών υπό την ιδιότητα της ΑΣΣΠΑ, απέρριψε την αίτηση αρωγής ως αβάσιμη (στο εξής: πρώτη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής).
- 25 Κατόπιν διοικητικής ενστάσεως που υπέβαλε η προσφεύγουσα στις 12 Φεβρουαρίου 2015, βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, ο γενικός γραμματέας ανακάλεσε, στις 2 Ιουνίου 2015, την πρώτη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής και υπέβαλε εκ νέου το ζήτημα της προσφεύγουσας στην ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ, ενώ ταυτοχρόνως ενημέρωσε την προσφεύγουσα ότι επρόκειτο να εκδοθεί νέα απόφαση ως προς την αίτηση αρωγής.
- 26 Με διάταξη της 25ης Νοεμβρίου 2015, Curto κατά Κοινοβουλίου (F-125/14, EU:F:2015:142), το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης απέρριψε ως προδήλως απαράδεκτη την προσφυγή της προσφεύγουσας κατά της επιβεβαιωτικής της απολύσεως αποφάσεως.
- 27 Στις 22 Δεκεμβρίου 2015, δυνάμει του άρθρου 10 των εσωτερικών κανόνων για την ηθική παρενόχληση όσον αφορά τους ΔΚΒ, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου της 6ης Ιουλίου 2015, κατά το οποίο η ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ οφείλει να υποβάλει την εμπιστευτική έκθεσή της στον πρόεδρο του Κοινοβουλίου και όχι πλέον στους κοσμήτορες, ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου, αφού έλαβε γνώση των νέων πορισμάτων της ειδικής συμβουλευτικής επιτροπής για τους ΔΚΒ, επισήμανε στην προσφεύγουσα ότι, κατά την άποψή του, οι συμπεριφορές που είχε περιγράψει στην αίτηση αρωγής δεν αποδείκνυαν την ύπαρξη ανάρμοστης συμπεριφοράς μέλους του Κοινοβουλίου έναντι ΔΚΒ και ότι είχε διαβιβάσει τον φάκελο αυτό στην ΑΣΣΠΑ, προκειμένου αυτή να λάβει απόφαση επί της αιτήσεως αρωγής (στο εξής: αιτιολογημένη απόφαση του προέδρου).
- 28 Συγκεκριμένα, κατά τον πρόεδρο του Κοινοβουλίου, ο οποίος, βάσει του άρθρου 12 των εσωτερικών κανόνων για την ηθική παρενόχληση όσον αφορά τους ΔΚΒ, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση του προεδρείου του Κοινοβουλίου της 6ης Ιουλίου 2015, είναι αρμόδιος, «[λ]αμβάνοντας υπόψη τη γνώμη της [ειδικής συμβουλευτικής] επιτροπής [για τους ΔΚΒ]», να εκδίδει «αιτιολογημένη απόφαση σχετικά με το εάν αποδεικνύεται η παρενόχληση» και, ενδεχομένως, να «επιβάλει κύρωση στον εμπλεκόμενο βουλευτή, σύμφωνα με τα άρθρα 11 και 166 του εσωτερικού κανονισμού του Κοινοβουλίου [της 8ης κοινοβουλευτικής περιόδου (2009/2014)]», η χρήση σκληρής (harsh) γλώσσας και η ομιλία σε υψηλούς τόνους δεν σπανίζουν σε καταστάσεις πίεσεως συνδεδεμένες με τη δραστηριότητα των μελών του Κοινοβουλίου. Λόγω της εγγύτητας και των εντατικών ρυθμών της μεταξύ τους εργασιακής σχέσεως, δεν είναι σπάνιο τα μέλη αυτά να επικοινωνούν τηλεφωνικά με τους ΔΚΒ τους κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου και των διακοπών. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τηλεφωνικές κλήσεις των οποίων ορισμένοι φίλοι της προσφεύγουσας υπήρξαν αυτήκοι μάρτυρες και κατά τις οποίες η Μ. χρησιμοποίησε βάνουσες ή ακόμη και προσβλητικές εκφράσεις προς την προσφεύγουσα, ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου εκτίμησε ότι, μολονότι οι συμπεριφορές αυτές αποτελούν ιδιαίτερες περιπτώσεις, εντούτοις είναι δυνατόν να δικαιολογηθούν στο πλαίσιο επειγόντων επαγγελματικών ζητημάτων και από το γεγονός ότι η Μ. δεν ήταν ικανοποιημένη με τις επαγγελματικές επιδόσεις της προσφεύγουσας.
- 29 Επιπλέον, ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου έκρινε ότι η εκτίμηση των περιγραφέντων στην αίτηση αρωγής πραγματικών περιστατικών έπρεπε να ενταχθεί στο πλαίσιο της στενής και φιλικής σχέσεως της προσφεύγουσας με την Μ. την οποία γνώριζε επί πολλά έτη διότι ήταν η μητέρα μιας φίλης της. Επομένως, κατά την άποψη του προέδρου του Κοινοβουλίου, η ζωντανή γλώσσα που ενίοτε χρησιμοποιούσε η Μ. κατά την επικοινωνία της με την προσφεύγουσα μπορούσε να είναι ενδεικτική της μεταξύ τους οικειότητας. Περαιτέρω, ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου διαπίστωσε την ύπαρξη εντάσεων, τον Οκτώβριο 2013, μεταξύ της Μ., της προσφεύγουσας και άλλων δύο ΔΚΒ, οι οποίοι

επιθυμούσαν, κατά τα φαινόμενα, τη λύση των συμβάσεων προσλήψεώς τους. Στο πλαίσιο αυτό, συνομιλίες καταγράφηκαν εν αγνοία της Μ., γεγονός που, κατά τον πρόεδρο του Κοινοβουλίου, θα μπορούσε να διαταράξει το οποιοδήποτε εργασιακό κλίμα εντός οποιουδήποτε χώρου εργασίας.

- 30 Ως εκ τούτου, ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου, στην αιτιολογημένη απόφασή του, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η επίμαχη εν προκειμένω συμπεριφορά της Μ. δεν μπορούσε να θεωρηθεί ακραία στο συγκεκριμένο εργασιακό πλαίσιο της σχέσεως εργασίας μεταξύ μέλους του Κοινοβουλίου και ΔΚΒ και ότι, επομένως, ένας εξωτερικός παρατηρητής ο οποίος έχει τη συνήθη ευαισθησία και γνωρίζει το συγκεκριμένο εργασιακό πλαίσιο δεν θα κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η συμπεριφορά αυτή ήταν ικανή να θίξει την προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια ή τη φυσική ή ψυχολογική ακεραιότητα ενός προσώπου κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ.
- 31 Τέλος, ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου, στην αιτιολογημένη απόφασή του, σημείωσε ότι η προσφεύγουσα δεν προέβαλε αιτίαση περί ηθικής παρενοχλήσεως με τη διοικητική ένσταση που υπέβαλε στις 5 Μαρτίου 2014 κατά της επιβεβαιωτικής της απολύσεως αποφάσεως, δηλαδή πριν την υποβολή, στις 14 Απριλίου, της αιτήσεως αρωγής.
- 32 Μετά την αρχική αποστολή επιστολής σε διεύθυνση στην οποία δεν κατοικούσε πλέον η προσφεύγουσα, ο γενικός διευθυντής προσωπικού, με έγγραφο της 25ης Φεβρουαρίου 2016 που είχε ως αποδέκτες τους δικηγόρους της, παρέσχε στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, έως την 1η Απριλίου 2016, επί της αιτιολογημένης αποφάσεως του προέδρου, πριν αυτός, ενεργώντας υπό την ιδιότητα της ΑΣΣΠΑ, εκδώσει την τελική απόφασή του επί της αιτήσεως αρωγής.
- 33 Με τις παρατηρήσεις που υπέβαλε στις 30 Μαρτίου 2016, η προσφεύγουσα αμφισβήτησε την προκαταρκτική ανάλυση που περιλαμβανόταν στην αιτιολογημένη απόφαση του προέδρου.
- 34 Με απόφαση της 30ής Ιουνίου 2016, ο γενικός διευθυντής προσωπικού, ενεργώντας υπό την ιδιότητα της ΑΣΣΠΑ, απέρριψε την αίτηση αρωγής, επικυρώνοντας κατ' ουσίαν την ανάλυση του προέδρου του Κοινοβουλίου που περιλαμβανόταν στην αιτιολογημένη απόφασή του (στο εξής: δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής).
- 35 Στις 27 Σεπτεμβρίου 2016, η προσφεύγουσα υπέβαλε, βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, διοικητική ένσταση κατά της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής.
- 36 Με απόφαση της 31ης Ιανουαρίου 2017, ο γενικός γραμματέας, ενεργώντας υπό την ιδιότητα της ΑΣΣΠΑ, απέρριψε τη διοικητική ένσταση της 27ης Σεπτεμβρίου 2016 (στο εξής: απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως), επισημαίνοντας ότι τα επίμαχα συμβάντα έλαβαν χώρα σε κλίμα μεγάλης εντάσεως μεταξύ της Μ. και της προσφεύγουσας. Συναφώς, κατά τον γενικό γραμματέα, μολονότι η χρήση σκληρής γλώσσας ήταν αυτή καθαυτήν λυπηρή, εντούτοις, είναι ενίοτε δύσκολο να μη γίνει χρήση τέτοιας γλώσσας σε ένα πιεστικό πολιτικό περιβάλλον. Εξάλλου, οι τηλεφωνικές κλήσεις που έλαβε η προσφεύγουσα κατά τη διάρκεια γάμου και Σαββατοκύριακου, όπως περιγράφονται στην αίτηση αρωγής, δικαιολογούνταν από επείγοντα επαγγελματικά ζητήματα, δεδομένου ότι ο γενικός γραμματέας υπογράμμισε ότι οι ΔΚΒ καλούνται ενίοτε να εργάζονται πέραν του ωραρίου εργασίας και κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου. Περαιτέρω, ο γενικός γραμματέας εκτίμησε ότι το γεγονός ότι η Μ., τότε μέλος του Κοινοβουλίου, δεν ήταν ικανοποιημένη με τις επαγγελματικές επιδόσεις της προσφεύγουσας απλώς επιδεινώσε την ήδη τεταμένη κατάσταση, ειδικότερα σε περιόδους μεγάλου φόρτου εργασίας.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 37 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 10 Μαΐου 2017, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

- 38 Με έγγραφο της 25ης Μαΐου 2017, η προσφεύγουσα επισήμανε στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν επιθυμούσε να τηρηθεί η ανωνυμία της στο πλαίσιο της υποθέσεως. Ως εκ τούτου, ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να άρει την ανωνυμία την οποία της είχε αρχικώς χορηγήσει αυτεπαγγέλτως, αίτημα το οποίο έγινε δεκτό.
- 39 Με απόφαση της 12ης Ιουλίου 2017, το Γενικό Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) ανέθεσε στον εισηγητή δικαστή να εξετάσει το ενδεχόμενο επιλύσεως της διαφοράς μέσω φιλικού διακανονισμού, σύμφωνα με το άρθρο 50α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 125α, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου. Κατόπιν της αρνήσεως της προσφεύγουσας να εξεταστεί το ενδεχόμενο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η διαδικασία αυτή απέβη άκαρπη.
- 40 Με έγγραφο της Γραμματείας του Γενικού Δικαστηρίου της 20ής Ιουλίου 2017, το Κοινοβούλιο κλήθηκε μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας, να προσκομίσει την έκθεση της 24ης Ιουνίου 2014 την οποία είχε υποβάλει στο σώμα των κοσμητόρων και να απαντήσει σε ορισμένες ερωτήσεις, ιδίως σχετικά με το ζήτημα αν η ΑΣΣΠΑ εξακολουθούσε να δεσμεύεται από το καθήκον αρωγής, κατά το άρθρο 24 του ΚΥΚ, δεδομένου ότι, κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως αρωγής, το ενδιαφερόμενο μέλος του λοιπού προσωπικού είχε αποχωρήσει από το θεσμικό όργανο προ πολλών μηνών και, ως εκ τούτου δεν συνδεόταν μέσω σχέσεως εργασίας με το θεσμικό όργανο αυτό. Η δε προσφεύγουσα κλήθηκε να αποσαφηνίσει τη φύση των προσωπικών σχέσεων που διατηρούσε επί πολλά έτη με την Μ. πριν από την πρόσληψή της.
- 41 Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν εμπροθέσμως προς τα ανωτέρω μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας. Ωστόσο, με την απάντησή του της 10ης Αυγούστου 2017, το Κοινοβούλιο ζήτησε η έκθεση της 24ης Ιουνίου 2014, την οποία αρνήθηκε να κοινοποιήσει, να θεωρηθεί εμπιστευτική κατά την έννοια του άρθρου 103 του Κανονισμού Διαδικασίας και, συνεπώς, η προσφεύγουσα να μην έχει τη δυνατότητα προσβάσεως στην έκθεση αυτή.
- 42 Με έγγραφο της Γραμματείας της 25ης Αυγούστου 2017, το Κοινοβούλιο κλήθηκε, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας, να διευκρινίσει στο Γενικό Δικαστήριο αν τα νέα πορίσματα της ειδικής συμβουλευτικής επιτροπής για τους ΔΚΒ, τα οποία υποβλήθηκαν στον πρόεδρο του Κοινοβουλίου και στα οποία αυτός στηρίχθηκε στην αιτιολογημένη απόφασή του, εγκρίθηκαν υπό μορφή εκθέσεως, όπως είναι η έκθεση της 24ης Ιουνίου 2014 η οποία υποβλήθηκε στο σώμα των κοσμητόρων, και, εφόσον συνέτρεχε περίπτωση, να προσκομίσει την έκθεση αυτή.
- 43 Με έγγραφο της 8ης Σεπτεμβρίου 2017, το Κοινοβούλιο επιβεβαίωσε, μεταξύ άλλων, ότι η ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ κατήρτισε πράγματι δεύτερη έκθεση, στις 29 Οκτωβρίου 2015 (στο εξής: έκθεση της 29ης Οκτωβρίου 2015), αλλά επισήμανε στο Γενικό Δικαστήριο ότι, στο στάδιο εκείνο της διαδικασίας, δεν ήταν δυνατό να κοινοποιήσει την εν λόγω έκθεση, διότι αυτή εξακολουθούσε να είναι εμπιστευτική ως προς την προσφεύγουσα.
- 44 Με διάταξη της 2ας Οκτωβρίου 2017, το Γενικό Δικαστήριο, βάσει του άρθρου 92, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, υποχρέωσε το Κοινοβούλιο να προσκομίσει, εντός της προθεσμίας που θα έτασσε η Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου, τις εκθέσεις της 24ης Ιουνίου 2014 και της 29ης Οκτωβρίου 2015, τις οποίες είχε αρνηθεί να προσκομίσει το Κοινοβούλιο στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας τα οποία είχε λάβει το Γενικό Δικαστήριο, διευκρινίζοντας, ωστόσο, ότι τα έγγραφα αυτά δεν θα κοινοποιούνταν στην προσφεύγουσα σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας.
- 45 Στις 12 Οκτωβρίου 2017, το Κοινοβούλιο προσκόμισε τις εκθέσεις της 24ης Ιουνίου 2014 και της 29ης Οκτωβρίου 2015.

- 46 Στις 13 Οκτωβρίου 2017, η προσφεύγουσα, με χωριστό από το υπόμνημα απαντήσεως δικόγραφο, ζήτησε από το Γενικό Δικαστήριο να διασφαλίσει το δικαίωμά της σε αποτελεσματική δικαστική προστασία γνωστοποιώντας της τις εκθέσεις της 24ης Ιουνίου 2014 και της 29ης Οκτωβρίου 2015. Εξάλλου, η προσφεύγουσα κάλεσε το Γενικό Δικαστήριο να ζητήσει, εφόσον ήταν αναγκαίο, από το Κοινοβούλιο να προσκομίσει τυχόν εκθέσεις ή τυχόν πρακτικά εξετάσεως των μαρτύρων τα οποία συνέταξε η ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ στο πλαίσιο της διαδικασίας διοικητικής έρευνας καθώς και τα πορίσματα στα οποία κατέληξαν οι κοσμήτορες όσον αφορά την προσφεύγουσα στις 15 Ιουλίου 2014.
- 47 Κατόπιν διπλής ανταλλαγής υπομνημάτων, η έγγραφη διαδικασία περατώθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2017.
- 48 Στις 18 Δεκεμβρίου 2017, εκτιμώντας ότι οι εκθέσεις της 24ης Ιουνίου 2014 και της 29ης Οκτωβρίου 2015 ήταν κρίσιμες για την επίλυση της διαφοράς και δεν ήταν εμπιστευτικές ως προς την προσφεύγουσα, κυρίως διότι οι δύο μαρτυρικές καταθέσεις ενώπιον της ειδικής συμβουλευτικής επιτροπής για τους ΔΚΒ στο πλαίσιο της διαδικασίας διοικητικής έρευνας δεν είχαν εμπιστευτικό χαρακτήρα ως προς αυτή, δεδομένου ότι οι εν λόγω δύο μάρτυρες είχαν υποβάλει αίτηση αρωγής παρόμοια με της προσφεύγουσας και είχαν δεχθεί, για τις ανάγκες εξετάσεως της υπό κρίση προσφυγής, να της παράσχουν τις γραπτές μαρτυρίες τους, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι έπρεπε, βάσει του άρθρου 103, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, να γνωστοποιήσει στην προσφεύγουσα τις εκθέσεις αυτές και έταξε σε αυτή προθεσμία έως τις 12 Ιανουαρίου 2018 για να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.
- 49 Στις 8 Ιανουαρίου 2018, η προσφεύγουσα και το Κοινοβούλιο απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου στο πλαίσιο μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας και προσκόμισαν τα έγγραφα που τους ζήτησε.
- 50 Στις 12 Ιανουαρίου 2018, η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί των εκθέσεων της 24ης Ιουνίου 2014 και της 29ης Οκτωβρίου 2015.
- 51 Στις 9 Φεβρουαρίου 2018, το Κοινοβούλιο υπέβαλε τις παρατηρήσεις του επί των απαντήσεων της προσφεύγουσας της 8ης Ιανουαρίου 2018 και επί των παρατηρήσεών της της 12ης Ιανουαρίου 2018, ενώ, στις 10 Φεβρουαρίου 2018, η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί των απαντήσεων του Κοινοβουλίου της 8ης Ιανουαρίου 2018.
- 52 Με έγγραφο της 23ης Μαρτίου 2018, το Κοινοβούλιο ζήτησε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 109 του Κανονισμού Διαδικασίας, να διεξαχθεί η επ' ακροατηρίου συζήτηση κεκλεισμένων των θυρών. Με απόφαση της 17ης Απριλίου 2018, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το αίτημα αυτό.
- 53 Στις 3 Μαΐου 2018, οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου.
- 54 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει τη δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής και, εφόσον απαιτείται, την απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως·
  - να υποχρεώσει το Κοινοβούλιο να της καταβάλει ποσό ύψους 10 000 ευρώ ή οποιοδήποτε άλλο ποσό που το Γενικό Δικαστήριο κρίνει εύλογο, ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω παραβάσεως εκ μέρους της ΑΣΣΠΑ του προβλεπόμενου κατά το άρθρο 24 του ΚΥΚ καθήκοντος αρωγής, ιδίως λόγω της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας, προσαυξημένο νομιμοτόκως έως την πλήρη και ολοσχερή εξόφλησή του·
  - να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

- 55 Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη·
  - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επί της δυνατότητας της προσφεύγουσας να υποβάλει αίτηση αρωγής μετά τη λήξη της συμβάσεως προσλήψεώς της

- 56 Εισαγωγικά, πρέπει να εξεταστούν τα επιχειρήματα του Κοινοβουλίου ότι, κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως αρωγής, η σύμβαση προσλήψεως της προσφεύγουσας με την ΑΣΣΠΑ είχε λυθεί και η θητεία της Μ. είχε λήξει, επομένως, το Κοινοβούλιο, δεν μπορούσε, όπως υποστηρίζει, να λάβει μέτρα αρωγής, κατά την έννοια του άρθρου 24 του ΚΥΚ, σχετικά με τις συνθήκες εργασίας της προσφεύγουσας ούτε να επιβάλει κυρώσεις στην Μ. δυνάμει των άρθρων 166 και 167 του ισχύοντος επί του παρόντος εσωτερικού κανονισμού του.
- 57 Συναφώς, επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι, όπως υπογράμμισε το Δικαστήριο, ο σκοπός του προβλεπόμενου στο άρθρο 24 του ΚΥΚ καθήκοντος αρωγής είναι να προσφέρει στους μόνιμους υπαλλήλους και στο λοιπό εν ενεργεία προσωπικό ασφάλεια για το παρόν και για το μέλλον, ώστε να τους παράσχει τη δυνατότητα να ασκούν καλύτερα τα καθήκοντα τους προς το συμφέρον της υπηρεσίας. Εξάλλου το Δικαστήριο συνήγαγε εντεύθεν ότι το καθήκον αρωγής προβλέπεται μόνον υπέρ των εν ενεργεία υπαλλήλων και των μελών του λοιπού προσωπικού, αλλά είναι δυνατή η επίκλησή του και από πρώην υπαλλήλους ή πρώην μέλη του λοιπού προσωπικού, εν προκειμένω από συνταξιούχους υπαλλήλους της Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 12ης Ιουνίου 1986, Sommerlatte κατά Επιτροπής, 229/84, EU:C:1986:241, σκέψη 19).
- 58 Εξάλλου, έχει κριθεί ότι, στην περίπτωση που η ΑΣΣΠΑ επιλήφθηκε νομοτύπως αιτήσεως αρωγής σε χρόνο κατά τον οποίο τόσο η ΔΚΒ όσο και το οικείο μέλος του Κοινοβουλίου ασκούσαν τα αντίστοιχα καθήκοντά τους εντός του θεσμικού οργάνου, εξακολουθεί να υπέχει υποχρέωση διεξαγωγής διοικητικής έρευνας σχετικά με προβαλλόμενα πραγματικά περιστατικά ηθικής παρενοχλήσεως, ανεξαρτήτως του αν, εν τω μεταξύ, η προβαλλόμενη ηθική παρενόχληση έπαυσε ή όχι, λόγω της αποχώρησεως ενός εκ των πρωταγωνιστών (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, CH κατά Κοινοβουλίου, F-132/14, EU:F:2015:115, σκέψη 122) και, συνεπώς, ακόμη και στην περίπτωση που, μετά την αποχώρηση αυτή, η ΑΣΣΠΑ δεν μπορούσε ενδεχομένως να λάβει πλέον τα μέτρα περί των οποίων κάνει λόγο το Κοινοβούλιο.
- 59 Προς στήριξη της ερμηνείας αυτής, ελήφθη υπόψη, πρώτον, ότι ο σκοπός της διοικητικής έρευνας είναι να αποδειχθούν τα πραγματικά περιστατικά και να αντληθούν από αυτά, εν πλήρη επιγνώσει, οι κατάλληλες συνέπειες τόσο σε σχέση με την υπόθεση που αποτελεί το αντικείμενο της έρευνας όσο και, γενικά και προκειμένου να τηρηθεί η αρχή της χρηστής διοικήσεως, για να αποτραπεί το ενδεχόμενο να επαναληφθεί η κατάσταση αυτή στο μέλλον· δεύτερον, ότι η ενδεχόμενη αναγνώριση εκ μέρους της ΑΣΣΠΑ, κατά το πέρας διοικητικής έρευνας διεξαχθείσας ενδεχομένως με την αρωγή συμβουλευτικής επιτροπής, όπως η ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ, της υπάρξεως ηθικής παρενοχλήσεως, μπορεί να έχει, αυτή καθαυτή, ευεργετικά αποτελέσματα στο πλαίσιο της θεραπευτικής διαδικασίας ανασυγκροτήσεως της προσωπικότητας του παρενοχληθέντος ΔΚΒ και μπορεί επιπλέον να χρησιμοποιηθεί από το θύμα για την ενδεχόμενη άσκηση εθνικού ενδίκου βοηθήματος σε σχέση με το οποίο η υποχρέωση αρωγής της ΑΣΣΠΑ δυνάμει του άρθρου 24 του ΚΥΚ τυγχάνει εφαρμογής και δεν παύει να ισχύει κατά τη λήξη της περιόδου απασχολήσεως του ΔΚΒ και, τρίτον, ότι η ολοκλήρωση διοικητικής έρευνας μπορεί, αντιστρόφως, να οδηγήσει στην ανατροπή των ισχυρισμών που προέβαλε το φερόμενο θύμα, καθιστώντας, επομένως, δυνατή την ανόρθωση της

βλάβης που η κατηγορία αυτή, εφόσον αποδειχθεί αβάσιμη, μπορεί να έχει προκαλέσει στο πρόσωπο το οποίο η διαδικασία έρευνας αφορά ως φερόμενο δράστη της παρενοχλήσεως (απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2015, CH κατά Κοινοβουλίου, F-132/14, EU:F:2015:115, σκέψεις 95, 123 και 124).

- 60 Συναφώς, το γεγονός ότι, εν προκειμένω, κατά την ημερομηνία υποβολής της αιτήσεως αρωγής, η ΑΣΣΠΑ δεν μπορούσε πλέον να λάβει μέτρα αρωγής, κατά την έννοια του άρθρου 24 του ΚΥΚ, σχετικά με τις συνθήκες εργασίας της προσφεύγουσας και/ή να επιβάλει κυρώσεις στην Μ. δυνάμει των άρθρων 166 και 167 του εσωτερικού κανονισμού του Κοινοβουλίου δεν ασκεί επιρροή ως προς το ζήτημα αν η ΑΣΣΠΑ όφειλε να εξετάσει την αίτηση αρωγής, παρά την αποχώρηση από το εν λόγω θεσμικό όργανο τόσο της προσφεύγουσας όσο και της Μ., και, ενδεχομένως, να ολοκληρώσει τη διεξαγωγή της διαδικασίας διοικητικής έρευνας.
- 61 Κατόπιν τούτου, μετά τη λήξη της συμβάσεως προσλήψεώς του, ο πρώην έκτακτος υπάλληλος δεν μπορεί να υποβάλει αίτηση αρωγής βάσει του άρθρου 24 του ΚΥΚ οποτεδήποτε. Συναφώς, στο μέτρο που ούτε το άρθρο 24 ούτε το άρθρο 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ προβλέπουν προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να υποβληθεί η αίτηση αρωγής, πρέπει, πράγματι, να εφαρμοστεί η απαίτηση κατά την οποία μια τέτοια αίτηση πρέπει να υποβάλλεται εντός εύλογης προθεσμίας σε σχέση με την περίοδο που συνέβησαν τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στην αίτηση αυτή, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει, κατ' αρχήν, τα πέντε έτη (πρβλ. απόφαση της 8ης Φεβρουαρίου 2011, Skareby κατά Επιτροπής, F-95/09, EU:F:2011:9, σκέψεις 52 και 53).
- 62 Εν προκειμένω, η αίτηση αρωγής υποβλήθηκε λίγους μήνες μετά τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά και, επιπλέον, αμέσως μετά το πέρας της περιόδου κατά την οποία εξετάστηκαν οι διοικητικές ενστάσεις που υπέβαλε η προσφεύγουσα κατά της επιβεβαιωτικής της απολύσεως αποφάσεως και κατά των αποφάσεων της ΑΣΣΠΑ σχετικά με το παραδεκτό των ιατρικών πιστοποιητικών που είχε προσκομίσει. Επομένως, εν προκειμένω, η αίτηση αρωγής πρέπει να θεωρηθεί ότι υποβλήθηκε εμπροθέσμως, όπερ σημαίνει ότι η ΑΣΣΠΑ όφειλε πράγματι να τοποθετηθεί επ' αυτής, πράγμα που έπραξε εκδίδοντας τη δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής.

Επί του πρώτου αιτήματος, κατά το μέρος που αφορά την ακύρωση της αποφάσεως περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως

- 63 Κατά πάγια νομολογία, ακυρωτικά αιτήματα προβαλλόμενα τύποις κατά της αποφάσεως περί απορρίψεως διοικητικής ενστάσεως έχουν ως αποτέλεσμα να επιλαμβάνεται το Γενικό Δικαστήριο της πράξεως κατά της οποίας υποβλήθηκε η ένσταση, όταν, αυτά καθαυτά, δεν έχουν αυτοτελές περιεχόμενο (πρβλ. αποφάσεις της 17ης Ιανουαρίου 1989, Vainker κατά Κοινοβουλίου, 293/87, EU:C:1989:8, σκέψη 8, και της 6ης Απριλίου 2006, Camós Grau κατά Επιτροπής, T-309/03, EU:T:2006:110, σκέψη 43).
- 64 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως απλώς επιβεβαιώνει την άρνηση της ΑΣΣΠΑ να δεχθεί, με τη δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, ότι οι συμπεριφορές της Μ. έναντι της προσφεύγουσας εμπίπτουν στην έννοια της «ηθικής παρενοχλήσεως» κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ, στοιχείο που δικαιολογεί την απόρριψη της αιτήσεως αρωγής βάσει του άρθρου 24 του ΚΥΚ, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως δεν έχει αυτοτελές περιεχόμενο και επομένως παρέλκει η διατύπωση κρίσεως ειδικώς επ' αυτού, μολονότι, κατά την εξέταση της νομιμότητας της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η αιτιολογία της αποφάσεως περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως, καθόσον η αιτιολογία αυτή θεωρείται ότι συμπίπτει με εκείνη της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής (πρβλ. απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2009, Επιτροπή κατά Birkhoff, T-377/08 P, EU:T:2009:485, σκέψεις 58 και 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

Επί του πρώτου αιτήματος, κατά το μέρος που αφορά την ακύρωση της δεύτερης απόφασης περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής

- 65 Προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως της δεύτερης απόφασης περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, η προσφεύγουσα προβάλλει δύο λόγους εκ των οποίων ο πρώτος αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και ο δεύτερος παράβαση του άρθρου 24 του ΚΥΚ.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά «πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως»

- 66 Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ΑΣΣΠΑ, αρνούμενη να χαρακτηρίσει τις συμπεριφορές της Μ., όπως περιγράφονται στην αίτηση αρωγής, ως ηθική παρενόχληση κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ, υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Συγκεκριμένα, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών περιστατικών που περιγράφονται στην αίτηση αρωγής και επιβεβαιώνονται όχι μόνο από άλλους τρεις ΔΚΒ που είχαν διατελέσει στην υπηρεσία της Μ., εκ των οποίων οι δύο έχουν υποβάλει αιτήσεις αρωγής ταυτόχρονα με την προσφεύγουσα, αλλά και από πρόσωπα εκτός του θεσμικού οργάνου και, κατά το στάδιο της ένδικης διαδικασίας, από δύο πρώην συνάδελφους στο Κοινοβούλιο, η ΑΣΣΠΑ δεν μπορούσε, όπως έπραξε στη δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής και μολοντί παραδέχθηκε ότι η συμπεριφορά της Μ. εκδηλώθηκε εκ προθέσεως και ήταν επαναλαμβανόμενη, να εκτιμήσει ότι η συμπεριφορά αυτή δεν ήταν καταχρηστική και ότι δεν είχε ως αποτέλεσμα να θίξει την προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια ή τη φυσική ή ψυχολογική ακεραιότητα της προσφεύγουσας.
- 67 Όσον αφορά τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι υπέστη λεκτική βία, κυρίως πληθώρα προσβλητικών και επιθετικών σχολίων, καθώς και ψυχολογική πίεση, συν τοις άλλοις λόγω παράδοξων διαταγών, και ότι η καταχρηστική συμπεριφορά της Μ. δεν περιορίστηκε μόνο στα συμβάντα που εκτίθενται στην αίτηση αρωγής, αλλά ήταν διαρκής.
- 68 Ενδεικτικά, η προσφεύγουσα αναφέρεται μεταξύ άλλων στον τόνο με τον οποίο, σε σύντομο γραπτό μήνυμα (SMS) της 18ης Οκτωβρίου 2013 που στάλθηκε στο πλαίσιο της πραγματοποιήσεως μιας μεταβάσεως της Μ. στο Στρασβούργο (Γαλλία), η οποία καθυστέρησε λόγω απεργίας των ελεγκτών εναέριας κυκλοφορίας, η Μ. απαίτησε από την προσφεύγουσα να ζητήσει συγγνώμη ως εξής: «Θα ήθελα τουλάχιστον να μου ζητήσεις συγγνώμη για τη σημερινή αποτυχία!!!» («Mi farebbe piacere ricevere pero almeno le tue scuse per il massacro di oggi!!!»). Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα μνημονεύει τις αδιάκοπες τηλεφωνικές κλήσεις της Μ., κατά τη διάρκεια των απογευματινών ωρών του Σαββάτου της 26ης Οκτωβρίου 2013 ενόσω η προσφεύγουσα δειπνούσε με δύο φίλους της. Διευκρινίζοντας ότι επρόκειτο για ημερομηνία εντός της «πράσινης εβδομάδας», κατά την οποία τα μέλη του Κοινοβουλίου επισκέπτονται συνήθως τις εκλογικές περιφέρειές τους, η προσφεύγουσα εκθέτει, στηριζόμενη σε μαρτυρίες, ότι η Μ. φώναζε μανιωδώς στο τηλέφωνο και έδωσε τέλος σε αυτή τη μακρά σειρά τηλεφωνικών κλήσεων, κατά τις οποίες χαρακτήρισε την προσφεύγουσα «ανόητη» («stupida»), λέγοντάς της «[να πάει] στο διάολο» («Ma va a cagare»). Ένας από τους μάρτυρες επιβεβαιώνει ότι άκουσε την Μ. να αποκαλεί την προσφεύγουσα («σκύλα») «stronza».
- 69 Επιπλέον, η προσφεύγουσα μνημονεύει το Σαββατοκύριακο της 5ης και 6ης Οκτωβρίου 2013 κατά το οποίο παρευρέθηκε στον γάμο φίλης της. Κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου, η Μ. τηλεφώνησε επανειλημμένως στην προσφεύγουσα. Αυτές οι τηλεφωνικές συνομιλίες πραγματοποιήθηκαν σε ανοικτή ακρόαση, ιδίως ενόσω η προσφεύγουσα οδηγούσε το αυτοκίνητό της, παρουσία τρίτων, οι οποίοι δέχθηκαν να καταθέσουν τις γραπτές μαρτυρίες τους. Σύμφωνα με τους εν λόγω μάρτυρες, η Μ. απευθύνθηκε στην προσφεύγουσα ως εξής: «Είσαι σκύλα! Φεύγεις κάθε Σαββατοκύριακο, για τον έναν ή τον άλλο λόγο, δεν σε νοιάζει τίποτα, το μόνο που σκέφτεσαι είναι το σεξ» («sei solo una stronza! Tutti i weekend sei via, per un motivo o per l'altro non te ne frega un cazzo, pensi solo a scopare»). «Είσαι σκύλα! Δεν βρίσκεσαι ποτέ εδώ το Σαββατοκύριακο, είσαι ασήμαντη και αδιάφορη, το μόνο που σκέφτεσαι είναι το σεξ»)] («ei una stronza! Non ci sei mai il weekend, meschina e menefreghista, pensi solo a scopare»). «Θα έπρεπε να μου ζητήσεις συγγνώμη, αδιάφορο υποκείμενο,

το μόνο που σκέφτεσαι είναι το σεξ» («Dovresti solo chiedermi scusa menefreghista del cazzo, pensi solo a scopare»)· «Δυστυχώς, το πρόβλημα είναι εγκεφαλικό· εάν δεν μπορείς να τα καταφέρεις, δεν μπορείς να τα καταφέρεις [...] ανόητη» («purtroppo è una questione di neuroni· se non ce la fai non ce la fai [...] idiota»)· «είσαι πραγματικά ηλίθια· πώς μπορείς να μην καταλαβαίνεις [...] ανόητη» («sei proprio una cretina· ma come si fa a non capire [...] stupida»)· «είσαι ανεγκέφαλη [...] είστε όλοι ηλίθιοι, πώς καταφέρνω να βρίσκω μόνο ηλίθιους» («testa di cazzo che non sei altro [...] siete tutti degli imbecilli, come faccio io a trovare solo imbecilli»).

- 70 Η προσφεύγουσα μνημονεύει επίσης το Σαββατοκύριακο 1ης-3ης Νοεμβρίου 2013 κατά το οποίο, μολονότι βρισκόταν στην Ιταλία με τον σύντροφό της, η Μ. της τηλεφωνούσε συνεχώς, ακόμη και αργά το βράδυ κατά τη 01:00 π.μ. Μολονότι η προσφεύγουσα έκλαιγε κατά τη διάρκεια της τηλεφωνικής συνομιλίας, η Μ., όπως επιβεβαίωσε και ο εν λόγω σύντροφος, της είπε τα εξής: «Ναι, κλάψε, ηλίθια, [...] πρέπει να γονατίσεις και να κλάψεις, σκύλα» («Atroche piangere, cretina [...] dovresti solo metterti in ginocchio e piangere stronza»).
- 71 Η προσφεύγουσα αναφέρει επιπλέον το γεγονός ότι, στις 7 Νοεμβρίου 2013, μολονότι βρισκόταν σε αναρρωτική άδεια, η Μ. απαίτησε από αυτή να προσέλθει στην εργασία της με γραπτό μήνυμα (SMS) το οποίο είχε ως εξής: «Σήμερα είναι εργάσιμη ημέρα και ΟΦΕΙΛΕΙΣ να διαβιβάσεις τους φακέλους: σε περίμενα το μεσημέρι, έλα ΑΜΕΣΩΣ!!!! Το γεύμα με φίλη σου μπορεί να περιμένει: ντροπή σου!!!!» (Oggi è una giornata di lavoro e DEVI passare le consegne: eri attesta alle 12, vieni URGENTEMENTE!!!! Il pranzo con amica può attendere: VERGOGNATI!!!!»). Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, λόγω της μη προσελεύσεώς της προς εργασία, η Μ. της απέστειλε, το απόγευμα, γραπτό μήνυμα (SMS) το οποίο είχε ως εξής: «Δυστυχώς, πρέπει να καταγγείλω τη συμπεριφορά σου [στην ΑΣΣΠΑ]» («Devo, purtroppo denunciare il tuo comportamento!»).
- 72 Επιπροσθέτως, η προσφεύγουσα αναφέρει ότι, στις 13 Νοεμβρίου 2013, μολονότι βρισκόταν σε αναρρωτική άδεια και είχε ήδη λάβει την επιστολή της 11ης Νοεμβρίου 2013 η οποία ανακοίνωνε την απόλυσή της, έλαβε γραπτό μήνυμα (SMS) από την Μ. το οποίο είχε ως εξής: «Ελπίζω να αισθάνεσαι μεγάλη ντροπή για τη συμπεριφορά σου: δεν έφερεις εις πέρας κανένα από τα καθήκοντα που σου ανατέθηκαν και παρεμπόδισες (μολονότι λάμβανες πολύ υψηλές αποδοχές) τη λειτουργία της υπηρεσίας» [«Spero che tu ti vergogni profondamente del tuo comportamento: non hai portato a compimento alcun compito assegnato e stai ostacolando (molto ben retribuita) l'attività dell'ufficio»]. Εξάλλου, στις 29 Νοεμβρίου 2013, η Μ. απέστειλε ηλεκτρονικό μήνυμα στην κόρη της, φίλη της προσφεύγουσας, για να την απαξιώσει αναφέροντας τα εξής: «Η Michela είναι τόσο ΑΧΡΗΣΤΗ: ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΟΛΟ ΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΜΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΘΕΤΑΙ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΜΗΝ ΚΑΝΕΙ ΤΙΠΟΤΑ» («Guarda che MERDA la Michela: STA USANDO TUTTO IL MIO BUDGET PER RIMANERE A CASA E NON FARE UN CAZZO»).
- 73 Το Κοινοβούλιο ζητεί την απόρριψη του εξεταζόμενου λόγου ως αβάσιμου, υπογραμμίζοντας ότι οι τηλεφωνικές κλήσεις που μνημονεύει η προσφεύγουσα πραγματοποιήθηκαν σε κλίμα εντάσεως και πιεστικής εργασίας, ότι η συμπεριφορά των ΔΚΒ που διατελούσαν στην υπηρεσία της Μ. εκείνη την περίοδο ήταν προκλητική έναντι του εν λόγω μέλους του Κοινοβουλίου και ότι, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ήταν φίλη της κόρης της Μ., η γλώσσα που χρησιμοποίησε «δεν υπερ[έβαινε] τα όρια μιας απλής συγκρούσεως μεταξύ της βουλευτού και της προσφεύγουσας ως προς την εργασία που έπρεπε να εκτελεστεί». Περαιτέρω, το Κοινοβούλιο επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα ήταν στην υπηρεσία της Μ. μόνο για τρεις μήνες, περιλαμβανομένων των δύο θερινών μηνών του 2013 κατά τους οποίους η Μ. απουσίαζε από την υπηρεσία. Επίσης, η προσφεύγουσα προήχθη στον βαθμό 5 στις 25 Σεπτεμβρίου 2013, γεγονός που αποδεικνύει, σε συνδυασμό με τα περίπου είκοσι γραπτά μηνύματα που ανταλλάγησαν σε κανονικό, ακόμη και φιλικό ύφος, ότι η Μ. δεν επέδειξε αρνητική συμπεριφορά έναντι της προσφεύγουσας.
- 74 Υπενθυμίζεται, κατ' αρχάς, ότι, όσον αφορά τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε περίπτωση η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 24 του ΚΥΚ, περιλαμβανομένης της περιπτώσεως εξετάσεως αιτήσεως αρωγής που περιέχει αιτιάσεις περί ηθικής παρενοχλήσεως, κατά την έννοια του

άρθρου 12α του ΚΥΚ, εκ μέρους μέλους θεσμικού οργάνου (βλ. αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 2013, CH κατά Κοινοβουλίου, F-129/12, EU:F:2013:203, σκέψεις 54 έως 58, και της 26ης Μαρτίου 2015, CN κατά Κοινοβουλίου, F-26/14, EU:F:2015:22, σκέψη 42), η Διοίκηση διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως (απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, Haas κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-3/96, EU:T:1998:202, σκέψη 54), υπό τον έλεγχο του δικαστή της Ένωσης, ως προς την επιλογή των μέτρων και των μέσων για την εφαρμογή του άρθρου 24 του ΚΥΚ (απόφαση της 24ης Απριλίου 2017, HF κατά Κοινοβουλίου, T-570/16, EU:T:2017:283, σκέψη 48). Ο συναφής έλεγχος του δικαστή της Ένωσης περιορίζεται, επομένως, στο ζήτημα αν το οικείο θεσμικό όργανο ενήργησε εντός ευλόγων ορίων και δεν έκανε χρήση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει κατά τρόπο προδήλως εσφαλμένο (αποφάσεις της 25ης Οκτωβρίου 2007, Lo Giudice κατά Επιτροπής, T-154/05, EU:T:2007:322, σκέψη 137, και της 6ης Οκτωβρίου 2015, CH κατά Κοινοβουλίου, F-132/14, EU:F:2015:115, σκέψη 89).

- 75 Εξάλλου, κατά την εξέταση του πρώτου λόγου ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να εξακριβώσει αν ορθώς έκρινε η ΑΣΣΠΑ, με τη δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, ότι τα πραγματικά περιστατικά που προβάλλει η προσφεύγουσα δεν συνιστούσαν ηθική παρενόχληση, κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ και, επομένως, δεν δικαιολογούσαν τη λήψη μέτρων δυνάμει του καθήκοντος αρωγής που προβλέπει το άρθρο 24 του ΚΥΚ. Συναφώς, επισημαίνεται ότι ο ορισμός που προβλέπει το άρθρο 12α του ΚΥΚ συνιστά αντικειμενική έννοια η οποία, μολοντί στηρίζεται στον εντός του εκάστοτε πλαισίου χαρακτηρισμό πράξεων και συμπεριφορών μονίμων υπαλλήλων ή μελών του λοιπού προσωπικού, ο οποίος δεν είναι πάντα ευχερής, εντούτοις, δεν συνεπάγεται πολύπλοκες εκτιμήσεις –ανάλογες με εκείνες που ενδεχομένως απαιτούνται αναφορικά με έννοιες οικονομικής φύσεως (βλ., όσον αφορά τα μέτρα εμπορικής προστασίας, αποφάσεις της 7ης Μαΐου 1991, Nakajima κατά Συμβουλίου, C-69/89, EU:C:1991:186, σκέψη 86, και της 27ης Σεπτεμβρίου 2007, Ikea Wholesale, C-351/04, EU:C:2007:547, σκέψη 40), επιστημονικής φύσεως [βλ., όσον αφορά τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων (ECHA), απόφαση της 7ης Μαρτίου 2013, Rütgers Germany κ.λπ. κατά ECHA, T-94/10, EU:T:2013:107, σκέψεις 98 και 99] ή ακόμη τεχνικής φύσεως [βλ., όσον αφορά τις αποφάσεις του Κοινοτικού Γραφείου Φυτικών Ποικιλιών (ΚΓΦΠ), απόφαση της 15ης Απριλίου 2010, Schröder κατά ΚΓΦΠ, C-38/09 P, EU:C:2010:196, σκέψη 77]– οι οποίες δικαιολογούν την αναγνώριση περιθωρίου εκτιμήσεως στη Διοίκηση κατά την εφαρμογή της εν λόγω έννοιας. Ως εκ τούτου, εφόσον προβάλλεται παράβαση του άρθρου 12α του ΚΥΚ, πρέπει να διερευνηθεί αν η εκ μέρους της ΑΣΣΠΑ εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών σε σχέση με τον ορισμό της ηθικής παρενοχλήσεως που προβλέπει η διάταξη αυτή ενέχει πλάνη και όχι εάν ενέχει πρόδηλη πλάνη.
- 76 Όσον αφορά την έννοια της ηθικής παρενοχλήσεως, ως τέτοια νοείται, κατά το άρθρο 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, η «καταχρηστική διαγωγή» η οποία, πρώτον, εκδηλώνεται με είδη συμπεριφοράς, με προφορικό ή γραπτό λόγο, με χειρονομίες ή με πράξεις που λαμβάνουν χώρα «επί ορισμένο χρονικό διάστημα, κατά τρόπο επαναληπτικό ή συστηματικό», ορισμός ο οποίος συνεπάγεται ότι η ηθική παρενόχληση πρέπει να γίνεται νοητή ως μια μεταχείριση που έχει κατ' ανάγκη ορισμένη χρονική διάρκεια και προϋποθέτει την ύπαρξη επαναλαμβανόμενων ή εξακολουθητικών επιλήψιμων ενεργειών οι οποίες τελούνται «με πρόθεση», σε αντίθεση με εκείνες που συνιστούν «ατυχές περιστατικό». Δεύτερον, οι εν λόγω συμπεριφορές, πράξεις, χειρονομίες, εκδηλώσεις προφορικού ή γραπτού λόγου, προκειμένου να εμπίπτουν στην έννοια αυτή, απαιτείται να έχουν ως αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητας, της αξιοπρέπειας ή της φυσικής ή ψυχολογικής ακεραιότητας του προσώπου (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2017, HQ κατά ΚΓΦΠ, T-592/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:897, σκέψη 101, και της 17ης Σεπτεμβρίου 2014, CQ κατά Κοινοβουλίου, F-12/13, EU:F:2014:214, σκέψεις 76 και 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 77 Δεν απαιτείται, συνεπώς, να αποδειχθεί ότι οι εν λόγω συμπεριφορές, πράξεις, χειρονομίες ή εκδηλώσεις γραπτού ή προφορικού λόγου έλαβαν χώρα με πρόθεση να θιγεί η προσωπικότητα, η αξιοπρέπεια ή η φυσική ή ψυχολογική ακεραιότητα του προσώπου. Τουτέστιν, μπορεί να υπάρξει ηθική παρενόχληση χωρίς να αποδειχθεί ότι το πρόσωπο που παρενοχλεί επιδίωξε, με τις επιλήψιμες ενέργειές του, να απαξιώσει τον παθόντα ή να επιδεινώσει εκ προθέσεως τις συνθήκες εργασίας του. Αρκεί οι εν λόγω επιλήψιμες ενέργειες, εφόσον ήταν εκούσιες, να προκάλεσαν αντικειμενικά τέτοιες

συνέπειες (βλ. αποφάσεις της 5ης Ιουνίου 2012, *Cantisani* κατά Επιτροπής, F-71/10, EU:F:2012:71, σκέψη 89, και της 17ης Σεπτεμβρίου 2014, CQ κατά Κοινοβουλίου, F-12/13, EU:F:2014:214, σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 78 Τέλος, δεδομένου ότι η επίμαχη επιλήψιμη ενέργεια πρέπει, βάσει του άρθρου 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, να έχει καταχρηστικό χαρακτήρα, έπεται ότι ο χαρακτηρισμός μιας ενέργειας ως «παρενοχλήσεως» υπόκειται στην προϋπόθεση να είναι η ενέργεια αυτή, κατ'αρκούντως αντικειμενική εκτίμηση, υποστατή, υπό την έννοια ότι ένας αμερόληπτος και συνετός παρατηρητής, με τη συνήθη ευαισθησία και ευρισκόμενος υπό τις ίδιες συνθήκες, θα θεωρούσε την επίμαχη συμπεριφορά ή πράξη ακραία και αποδοκιμαστέα (αποφάσεις της 16ης Μαΐου 2012, *Skareby* κατά Επιτροπής, F-42/10, EU:F:2012:64, σκέψη 65, και της 17ης Σεπτεμβρίου 2014, CQ κατά Κοινοβουλίου, F-12/13, EU:F:2014:214, σκέψη 78).
- 79 Στο μέτρο που στην υπό κρίση υπόθεση εγείρεται ζήτημα ως προς μέλος θεσμικού οργάνου, είναι σκόπιμο να προστεθεί ότι η Μ., με την ιδιότητα αυτή, δεν υπέκειτο ευθέως στις προβλεπόμενες από τον ΚΥΚ υποχρεώσεις, ούτε, μεταξύ άλλων, στην απαγόρευση οποιασδήποτε μορφής ηθικής παρενοχλήσεως, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 12α του ΚΥΚ.
- 80 Εντούτοις, αφενός, κατά το άρθρο 9, παράγραφος 2, του εφαρμοστέου κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών εσωτερικού κανονισμού του Κοινοβουλίου, δηλαδή κατά την 7η κοινοβουλευτική περίοδο (2009/2014), [η] συμπεριφορά των βουλευτών χαρακτηρίζεται από αμοιβαίο σεβασμό, βασιζείται στις ευρωπαϊκές αξίες και αρχές όπως καθορίζονται με τα θεμελιώδη κείμενα της Ένωσης, διαφυλάσσει το κύρος του Κοινοβουλίου και δεν δύναται να παρεμποδίζει την απρόσκοπτη λειτουργία των κοινοβουλευτικών εργασιών ούτε την ηρεμία στο σύνολο των εγκαταστάσεων του Κοινοβουλίου». Το άρθρο 11, παράγραφος 3, του εφαρμοστέου κατά την 8η κοινοβουλευτική περίοδο (2014/2019) εσωτερικού κανονισμού παραπέμπει πλέον ρητώς, όσον αφορά τις αξίες και τις αρχές, σε εκείνες που προβλέπονται ειδικότερα με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αφετέρου, η ΑΣΣΠΑ υποχρεούται, σε κάθε περίπτωση, να εξασφαλίζει στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της συνθήκης εργασίας οι οποίες σέβονται την υγεία και την αξιοπρέπεια τους.
- 81 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, όπως δέχθηκαν τόσο η προσφεύγουσα όσο και το Κοινοβούλιο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι ως άνω διατάξεις του εσωτερικού κανονισμού του Κοινοβουλίου επιβάλλουν στα μέλη του εν λόγω θεσμικού οργάνου να τηρούν την κατά το άρθρο 12α του ΚΥΚ απαγόρευση ηθικής παρενοχλήσεως, δεδομένου ότι η απαγόρευση της συμπεριφοράς αυτής, όπως διατυπώνεται στον ΚΥΚ, διαπνέεται στην πραγματικότητα από τις αξίες και τις αρχές που καθορίζονται με τις θεμελιώδεις νομικές πράξεις της Ένωσης, και εμπίπτει στο άρθρο 31 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων κατά το οποίο «[κ]άθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα σε συνθήκες εργασίας οι οποίες σέβονται την υγεία, την ασφάλεια και την αξιοπρέπεία του».
- 82 Κατόπιν των ανωτέρω διευκρινίσεων, διαπιστώνεται, εν προκειμένω, ότι τα επίμαχα πραγματικά περιστατικά, όπως προβάλλονται από την προσφεύγουσα με την αίτηση αρωγής και με το δικόγραφο της προσφυγής, επιβεβαιώθηκαν από μάρτυρες και, εν τέλει, δεν αμφισβητήθηκαν ως προς την ακρίβειά τους ούτε από την ΑΣΣΠΑ, κατά το στάδιο της προ της ασκήσεως προσφυγής διαδικασίας, ούτε από το Κοινοβούλιο, κατά το στάδιο της ένδικης διαδικασίας. Κατά την αιτιολογημένη απόφαση του προέδρου, η Μ. δεν αμφισβήτησε εξάλλου τα πραγματικά περιστατικά σχετικά με τις τηλεφωνικές κλήσεις της κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου, των βραδινών ωρών και των περιόδων άδειας της προσφεύγουσας.
- 83 Εξάλλου, μολονότι οι οφειλόμενες σε ατυχές περιστατικό εκφράσεις ή χειρονομίες, έστω και αν είναι δυνατόν να παρίστανται μη προσήκουσες, εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 12α, παράγραφος 3, του ΚΥΚ (απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2014, CQ κατά Κοινοβουλίου, F-12/13, EU:F:2014:214, σκέψη 95), είναι γεγονός ότι, εν προκειμένω, το Κοινοβούλιο δεν αμφισβητεί τον επαναλαμβανόμενο και εκ προθέσεως, δηλαδή εκούσιο χαρακτήρα των συμπεριφορών που

προσάπτονται στην Μ. και, ειδικότερα, ορθώς παραδέχεται ότι το σύντομο χρονικό διάστημα εντός του οποίου η προσφεύγουσα εκτέλεσε τα καθήκοντά της δεν είναι ικανό να αποκλείσει την περίπτωση να εμπίπτουν οι συμπεριφορές αυτές στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 12α του ΚΥΚ.

- 84 Εντούτοις, τόσο η ΑΣΣΠΑ, η οποία επικύρωσε τη θέση που έλαβε ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου βάσει της εκθέσεως της 29ης Οκτωβρίου 2015, όσο και το Κοινοβούλιο, υπό την ιδιότητα του αντιδίκου, εκτιμούν ότι η συμπεριφορά της Μ. έναντι της προσφεύγουσας δεν μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ανάρμοστη διαγωγή μέλους του Κοινοβουλίου έναντι ΔΚΒ. Ειδικότερα, αφενός, η χρήση σκληρής γλώσσας και η ομιλία σε υψηλούς τόνους δεν σπανίζουν σε πιεστικές καταστάσεις συνδεδεμένες με τη δραστηριότητα των μελών του Κοινοβουλίου. Αφετέρου, όσον αφορά τις βάνουσες, ακόμη και προσβλητικές εκφράσεις που χρησιμοποίησε η Μ. έναντι της προσφεύγουσας, κατά το Κοινοβούλιο, μολονότι αυτές αποτελούσαν ιδιαίτερες περιπτώσεις, εντούτοις, ήταν δυνατό να δικαιολογηθούν στο πλαίσιο επειγόντων επαγγελματικών ζητημάτων και από το γεγονός ότι η Μ. δεν ήταν ικανοποιημένη με τις επαγγελματικές επιδόσεις της προσφεύγουσας και, εν τέλει, εκφράστηκε κατά τρόπο απότομο.
- 85 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το περιεχόμενο, ιδίως δε ο εξόχως βάνουσος χαρακτήρας των εκφράσεων που χρησιμοποίησε η Μ. έναντι της προσφεύγουσας, μεταξύ άλλων, διά τηλεφώνου, συνιστά διασυρμό τόσο του ίδιου του προσώπου της προσφεύγουσας όσο και της εργασίας της. Προκύπτει επίσης ότι η Μ. εκφραζόταν υποτιμητικά για την εργασία της προσφεύγουσας στον χώρο εργασίας της, μάλιστα δε την προσέβαλλε, ακόμη και παρουσία τρίτων προς το θεσμικό όργανο προσώπων. Επομένως, η συμπεριφορά της Μ., όπως τεκμηριώνεται στη δικογραφία, παρίσταται καταχρηστική και ουδόλως μπορεί να θεωρηθεί ως στάση συνάδουσα με την ιδιότητα του μέλους θεσμικού οργάνου της Ένωσης, οργάνου το οποίο οφείλει, βάσει του άρθρου 31, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, να εξασφαλίζει στους υπαλλήλους και στο λοιπό προσωπικό του συνθήκες εργασίας οι οποίες σέβονται την υγεία, την ασφάλεια και την αξιοπρέπειά τους.
- 86 Σε αντίθεση με όσα προβάλλει το Κοινοβούλιο, ο καταχρηστικός χαρακτήρας των επίμαχων συμπεριφορών δεν μπορεί να μετριαστεί από την εγγύτητα της σχέσεως μεταξύ της Μ. και της προσφεύγουσας, εγγύτητα οφειλόμενη στη φιλία της τελευταίας με την κόρη της Μ., ή ακόμη από το κλίμα εντάσεως που επικρατούσε εντός της ομάδας ΔΚΒ της Μ.
- 87 Συγκεκριμένα, ακόμη και αν γινόταν δεκτό, όπως υποστήριξε κατ' ουσίαν η Μ. ενώπιον της ειδικής συμβουλευτικής επιτροπής για τους ΔΚΒ, ότι η προσφεύγουσα δεν παρείχε επαρκείς επαγγελματικές υπηρεσίες στην Μ., ότι προσλήφθηκε κυρίως λόγω της προσωπικής σχέσεώς της με την Μ. ή, έστω, με την κόρη της, ή ακόμη ότι είχε, όπως προβλήθηκε, την πρόθεση να παραιτηθεί, ότι υπέγραφε η ίδια εντολές αποστολής προς ίδιον όφελος ή ότι παρέβη διατάξεις του ΚΥΚ, συν τοις άλλοις λόγω της καταγραφής των συνομιλιών στον χώρο εργασίας της εν αγνοία της Μ., γεγονός παραμένει ότι η προσφεύγουσα είχε το δικαίωμα να τύχει συνθηκών εργασίας που σέβονται την υγεία και την αξιοπρέπειά της. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία αυτά, τα οποία θα μπορούσαν ενδεχομένως να δικαιολογήσουν λήψη πειθαρχικών μέτρων ή απόλυση λόγω του κλονισμού της σχέσεως εμπιστοσύνης, επ' ουδενί μπορούν να επιτρέψουν σε μέλος θεσμικού οργάνου της Ένωσης να έχει καταχρηστική συμπεριφορά, σε επαναλαμβανόμενη βάση και εκ προθέσεως, έναντι υπαλλήλου ή μέλους του λοιπού προσωπικού της Ένωσης. Εν πάση περιπτώσει, η ΑΣΣΠΑ δεν παύει να έχει την υποχρέωση, βάσει του άρθρου 24 του ΚΥΚ, σε συνδυασμό με το άρθρο 31, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και του άρθρου 12α του ΚΥΚ, να εξασφαλίζει στους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της συνθήκες εργασίας που σέβονται την υγεία και την αξιοπρέπειά τους και, ιδίως, περιβάλλον εργασίας που δεν τους εκθέτει σε καμίας μορφής παρενόχληση, ηθική ή σεξουαλική.
- 88 Όσον αφορά το επιχείρημα του Κοινοβουλίου ότι το υψηλό επίπεδο πιέσεως είναι σύμφυτο με τις δραστηριότητες των μελών του εν λόγω θεσμικού οργάνου, ιδίως λόγω του εντατικού ρυθμού των δραστηριοτήτων τους, ο οποίος συνεπάγεται ότι τα μέλη αυτά πρέπει, εφόσον παραστεί ανάγκη, να εργάζονται κατά τη διάρκεια των Σαββατοκύριακων και, ενίοτε, των διακοπών, με αποτέλεσμα να δικαιολογείται η απαίτηση από τους ΔΚΒ να είναι διαθέσιμοι εκτός των κανονικά προβλεπομένων ημερών και ωρών εργασίας, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το κρίσιμο ζήτημα, εν προκειμένω, δεν

είναι οπωσδήποτε ότι η Μ. επικοινωνούσε με την προσφεύγουσα εκτός των εν λόγω ωρών και ημερών, αλλά, κατά βάση, ο καταχρηστικός χαρακτήρας της συμπεριφοράς της Μ. όχι μόνο στον χώρο εργασίας κατά τη διάρκεια του χρόνου εργασίας, αλλά και κατά τις περιόδους αναπαύσεως της προσφεύγουσας, ιδίως ο τόνος και η βαναυσότητα των εκφράσεων που χρησιμοποιήθηκαν στις τηλεφωνικές συνομιλίες κατά τρόπο επαναλαμβανόμενο και παρεμβατικό στην προσωπική ζωή της εν λόγω ΔΚΒ.

- 89 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, η ΑΣΣΠΑ, εκτιμώντας, με τη δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, ότι η επίμαχη εν προκειμένω συμπεριφορά της Μ. δεν ήταν καταχρηστική κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ, υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως, και μάλιστα πρόδηλη, σε σχέση με τον προβλεπόμενο από τη διάταξη αυτή ορισμό.
- 90 Ως προς το ζήτημα αν η συμπεριφορά αυτή είχε ως αποτέλεσμα την προσβολή της προσωπικότητας, της αξιοπρέπειας ή της φυσικής ή ψυχολογικής ακεραιότητας της προσφεύγουσας κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ, προκύπτει επίσης ότι, εκτιμώντας, με τη δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, ότι τέτοια περίπτωση δεν συνέτρεχε εν προκειμένω, η ΑΣΣΠΑ υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως, και μάλιστα πρόδηλη, σε σχέση με τον προβλεπόμενο από τη διάταξη αυτή ορισμό.
- 91 Συγκεκριμένα, λαμβανομένου υπόψη του εξόχως βάνουσου περιεχομένου των εκφράσεων που χρησιμοποιήθηκαν επανειλημμένως έναντι της προσφεύγουσας, του προσβλητικού χαρακτήρα τους, και του κατάδηλου διασυρμού τόσο του προσώπου όσο και της ποιότητας της εργασίας της προσφεύγουσας, που εμφανώς απηχούν οι εκφράσεις αυτές, η ΑΣΣΠΑ δεν μπορούσε να συναγάγει το συμπέρασμα ότι η εν λόγω καταχρηστική συμπεριφορά της Μ δεν συνιστούσε προσβολή της προσωπικότητας, της αξιοπρέπειας ή της φυσικής ή ψυχολογικής ακεραιότητας της προσφεύγουσας.
- 92 Εξάλλου, μολονότι οι γνωματεύσεις ιατρών εμπειρογνομόνων δεν δύνανται, καθεαυτές, να αποτελέσουν απόδειξη για την ύπαρξη, από νομικής απόψεως, ηθικής παρενοχλήσεως ή υπαιτιότητας του θεσμικού οργάνου σε σχέση με το καθήκον αρωγής που αυτό υπέχει (αποφάσεις της 6ης Φεβρουαρίου 2015, ΒQ κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, T-7/14 P, EU:T:2015:79, σκέψη 49, της 16ης Μαΐου 2017, CW κατά Κοινοβουλίου, T-742/16 RENV, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:338, σκέψη 69, και της 6ης Οκτωβρίου 2015, CH κατά Κοινοβουλίου, F-132/14, EU:F:2015:115, σκέψη 92), τα προσκομισθέντα εν προκειμένω ιατρικά πιστοποιητικά επιβεβαιώνουν την ύπαρξη προσβολής της ψυχολογικής ακεραιότητας της προσφεύγουσας.
- 93 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι ένας εξωτερικός παρατηρητής, που έχει τη συνήθη ευαισθησία και γνωρίζει το συγκεκριμένο εργασιακό πλαίσιο των μελών του Κοινοβουλίου και των ΔΚΒ τους, θα κατέληγε στη διαπίστωση ότι η επίμαχη εν προκειμένω συμπεριφορά της Μ. ήταν ακραία και αποδοκιμαστέα και θα μπορούσε να θίξει την προσωπικότητα, την αξιοπρέπεια ή τη φυσική ή ψυχολογική ακεραιότητα της προσφεύγουσας.
- 94 Επομένως, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτός.

Επί του δεύτερου λόγου, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 24 του ΚΥΚ

- 95 Στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ΑΣΣΠΑ παρέβη το καθήκον αρωγής που υπείχε βάσει του άρθρου 24 του ΚΥΚ, πρώτον, μη ενεργώντας με επιμέλεια και ταχύτητα προκειμένου να κινήσει διαδικασία διοικητικής έρευνας και να συγκαλέσει, στο πλαίσιο αυτό, την ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ, με αποτέλεσμα να παραταθεί η διαδικασία επί μήνες· δεύτερον, μη ενεργώντας με σοβαρότητα, όπως καταδεικνύει το γεγονός ότι η ΑΣΣΠΑ ανέμενε να γίνει δεκτή η πρώτη διοικητική ένσταση πριν τελικά αποφασίσει να κινήσει διαδικασία διοικητικής έρευνας και τρίτον, κοινοποιώντας την αιτιολογημένη απόφαση του προέδρου σε διεύθυνση στην οποία δεν κατοικούσε πλέον η προσφεύγουσα, προκαλώντας νέα καθυστέρηση δύο μηνών. Συναφώς, η προσφεύγουσα μνημονεύει τις καθυστερήσεις με τις οποίες έλαβε η ΑΣΣΠΑ τις

διαφορετικές αποφάσεις, πράγμα το οποίο είχε ως αποτέλεσμα την εκ μέρους της καθυστέρηση ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος ενώπιον εθνικού δικαστηρίου κατά της Μ., δεδομένου ότι η προσφεύγουσα έκρινε απαραίτητο, για την άσκηση του εν λόγω εθνικού ενδίκου βοηθήματος, να στηριχθεί σε επίσημη αναγνώριση, από την ΑΣΣΠΑ, της υπάρξεως της προβαλλομένης ηθικής παρενοχλήσεως.

- 96 Το Κοινοβούλιο ζητεί την απόρριψη αυτού του λόγου ακυρώσεως ως αβάσιμου, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τη διάρκεια της διαδικασίας εξετάσεως της αιτήσεως αρωγής, ότι αυτή πρέπει να υπολογιστεί με αφετηρία την έκδοση της αποφάσεως της 2ας Ιουνίου 2015 η οποία έκανε δεκτή τη διοικητική ένσταση της προσφεύγουσας κατά της πρώτης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής.
- 97 Συναφώς, η ΑΣΣΠΑ ή, κατά περίπτωση, η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή ενός θεσμικού οργάνου (στο εξής: ΑΔΑ), όταν επιλαμβάνεται, δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, αιτήσεως αρωγής, κατά την έννοια του άρθρου 24 του ΚΥΚ, οφείλει, δυνάμει της υποχρεώσεως αρωγής που υπέχει και εφόσον πρόκειται για επεισόδιο που απάδει προς την τάξη και τη γαλήνη της υπηρεσίας, να επεμβαίνει με όλη την απαιτούμενη ενεργητικότητα και να ανταποκρίνεται με την ταχύτητα και τη μέριμνα που απαιτούνται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως ώστε να διαπιστώσει τα πραγματικά περιστατικά και να συναγάγει, εν γνώσει του θέματος, τις ενδεδειγμένες συνέπειες. Προς τούτο, αρκεί ο υπάλληλος ή το μέλος του λοιπού προσωπικού που ζητεί την προστασία του θεσμικού οργάνου του να προσκομίσει αρχή αποδείξεως ως προς το υποστατό των επιθέσεων που υποστηρίζει ότι υφίσταται. Όταν υφίστανται τέτοια στοιχεία, εναπόκειται στο εμπλεκόμενο θεσμικό όργανο να λάβει τα κατάλληλα μέτρα, διενεργώντας ιδίως διοικητική έρευνα, προκειμένου να διαπιστώσει τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίζεται η καταγγελία, σε συνεργασία με τον καταγγέλλοντα (αποφάσεις της 26ης Ιανουαρίου 1989, Koutchoumoff κατά Επιτροπής, 224/87, EU:C:1989:38, σκέψεις 15 και 16, της 24ης Απριλίου 2017, HF κατά Κοινοβουλίου, T-570/16, EU:T:2017:283, σκέψη 46, και της 6ης Οκτωβρίου 2015, CH κατά Κοινοβουλίου, F-132/14, EU:F:2015:115, σκέψη 87).
- 98 Σε περίπτωση που έχουν προβληθεί αιτιάσεις περί παρενοχλήσεως, η υποχρέωση αρωγής συνεπάγεται, ειδικότερα, την υποχρέωση της Διοικήσεως να εξετάσει σοβαρά, ταχέως και απολύτως εμπιστευτικά την αίτηση αρωγής στην οποία αναφέρεται παρενόχληση και να ενημερώσει τον αιτούντα για τις επόμενες ενέργειες που εξετάζει σε σχέση με την αίτηση αυτή (αποφάσεις της 24ης Απριλίου 2017, HF κατά Κοινοβουλίου, T-570/16, EU:T:2017:283, σκέψη 47, της 27ης Νοεμβρίου 2008, Klug κατά ΕΜΕΑ, F-35/07, EU:F:2008:150, σκέψη 74, και της 6ης Οκτωβρίου 2015, CH κατά Κοινοβουλίου, F-132/14, EU:F:2015:115, σκέψη 88).
- 99 Όσον αφορά τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται σε περίπτωση η οποία, όπως η υπό κρίση, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 24 του ΚΥΚ, η Διοίκηση διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως, υπό τον έλεγχο του δικαστή της Ένωσης, ως προς την επιλογή των μέτρων και των μέσων για την εφαρμογή του άρθρου 24 του ΚΥΚ (αποφάσεις της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, Haas κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-3/96, EU:T:1998:202, σκέψη 54, της 25ης Οκτωβρίου 2007, Lo Giudice κατά Επιτροπής, T-154/05, EU:T:2007:322, σκέψη 137, και της 6ης Οκτωβρίου 2015, CH κατά Κοινοβουλίου, F-132/14, EU:F:2015:115, σκέψη 89).
- 100 Συναφώς, πρέπει εκ προοιμίου να απορριφθεί η αιτίαση της προσφεύγουσας κατά την οποία χρειάστηκε να υποβάλει την πρώτη διοικητική ένσταση προτού, όπως υποστηρίζει, επιτύχει την κίνηση της διαδικασίας διοικητικής έρευνας. Συγκεκριμένα, αφενός, η ΑΣΣΠΑ υποβάλλοντας για πρώτη φορά, στις 22 Μαΐου 2014, στην ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ την περίπτωση της προσφεύγουσας, κίνησε μια πρώτη διαδικασία διοικητικής έρευνας αναθέτοντάς την στο εν λόγω όργανο, κατά τη διάρκεια της οποίας η επιτροπή αυτή εξέτασε την προσφεύγουσα, την Μ. και άλλους δύο ΔΚΒ. Αφετέρου, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να προσάψει στην ΑΣΣΠΑ, υπό την ιδιότητα της οποίας ενήργησε ο γενικός γραμματέας, ότι δέχθηκε τη διοικητική ένστασή της αποφασίζοντας να υποβάλει εκ νέου την περίπτωσή της στην εν λόγω επιτροπή. Εξάλλου, λαμβανομένης υπόψη της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει η ΑΣΣΠΑ ως προς την επιλογή

των μέτρων και των μέσων για την εφαρμογή του άρθρου 24 του ΚΥΚ, η αποδοχή της διοικητικής ενστάσεως αυτής από τον γενικό γραμματέα δεν είναι δυνατόν να ισοδυναμεί με εκ μέρους του παραδοχή ότι η πρώτη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής ενείχε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

- 101 Όσον αφορά τη συνολική χρονική διάρκεια εντός της οποίας εξετάστηκε η αίτηση αρωγής εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στον βαθμό που ο ΚΥΚ δεν περιέχει ειδική διάταξη όσον αφορά την προθεσμία εντός της οποίας η Διοίκηση πρέπει να διενεργήσει τη διοικητική έρευνα, ιδίως σε υποθέσεις ηθικής παρενοχλήσεως, η ΑΣΣΠΑ υπέχει συναφώς υποχρέωση τηρήσεως του κανόνα της εύλογης διάρκειας (πρβλ. απόφαση της 24ης Απριλίου 2017, HF κατά Κοινοβουλίου, T-570/16, EU:T:2017:283, σκέψεις 59 και 62). Στο πλαίσιο αυτό, το οικείο θεσμικό ή άλλο όργανο της Ένωσης οφείλει, κατά τη διενέργεια της διοικητικής έρευνας, να μεριμνά ώστε κάθε πράξη να εκδίδεται εντός εύλογης προθεσμίας σε σχέση με την προηγούμενη πράξη (βλ. απόφαση της 10ης Ιουνίου 2016, HI κατά Επιτροπής, F-133/15, EU:F:2016:127, σκέψη 112 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία) και, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, το γεγονός ότι τόσο η προσφεύγουσα όσο και η Μ. είχαν αποχωρήσει από το θεσμικό όργανο δεν μπορούσε να απαλλάξει την ΑΣΣΠΑ από την υποχρέωσή της να ενεργήσει ταχέως κατά την εξέταση της αιτήσεως αρωγής, ιδίως σε σχέση με τους σκοπούς τους οποίους υπηρετεί η αρχή αυτή βάσει του άρθρου 24 του ΚΥΚ, όπως υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 97 και 98 ανωτέρω.
- 102 Συναφώς, προκύπτει, εν προκειμένω, ότι η ΑΣΣΠΑ, κατά την άσκηση του καθήκοντος αρωγής που υπέχει, δεν τήρησε τις επιταγές της ταχύτητας που της επιβάλλει το άρθρο 24 του ΚΥΚ. Συγκεκριμένα, μετά την έκδοση, στις 15 Ιουλίου 2014, των πορισμάτων του σώματος των κοσμητόρων, η ΑΣΣΠΑ ανέμεινε έως τις 12 Νοεμβρίου 2014, δηλαδή περίπου τέσσερις μήνες, προκειμένου να απορρίψει την αίτηση αρωγής, απόφαση η οποία εν τέλει ανακλήθηκε, στις 2 Ιουνίου 2015, από τον γενικό γραμματέα ο οποίος αποφάνθηκε επί της διοικητικής ενστάσεως της 12ης Φεβρουαρίου 2015. Μολονότι η διοικητική ένσταση της προσφεύγουσας έγινε δεκτή στις 2 Ιουνίου 2015, η ΑΣΣΠΑ μόλις στις 22 Δεκεμβρίου 2015, δηλαδή μετά από έξι μήνες και πλέον, της κοινοποίησε την αιτιολογημένη απόφαση του προέδρου, η οποία στηρίχθηκε στη δεύτερη έκθεση, της 29ης Οκτωβρίου 2015, της ειδικής συμβουλευτικής επιτροπής για τους ΔΚΒ, η οποία, εξάλλου, δεν έκρινε αναγκαίο να προβεί σε νέες ακροάσεις των διάφορων πρωταγωνιστών, οι οποίες θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν την χρονική αυτή διάρκεια των έξι μηνών.
- 103 Περαιτέρω, ανεξαρτήτως του επιχειρήματος του Κοινοβουλίου ότι η προσφεύγουσα δεν είχε, κατά τον χρόνο εκείνο, γνωστοποιήσει τη νέα διεύθυνσή της στην ΑΣΣΠΑ, προκύπτει ότι, μολονότι αυτή επέλεξε να εκπροσωπείται από τους δικηγόρους κατά το στάδιο της προ της ασκήσεως προσφυγής διαδικασίας, ακόμη και όσον αφορά την υποβολή των ενστάσεων που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 11 και 13 ανωτέρω, η ΑΣΣΠΑ απέστειλε την εν λόγω αιτιολογημένη απόφαση σε διεύθυνση στην οποία δεν διέμενε πλέον η προσφεύγουσα και έλαβε την πρωτοβουλία να την κοινοποιήσει σε αυτή διά των δικηγόρων της μόλις στις 25 Φεβρουαρίου 2016, καθυστερώντας έτσι την εξέταση της αιτήσεως αρωγής κατά δύο επιπλέον μήνες.
- 104 Τούτου λεχθέντος, η παράλειψη της ΑΣΣΠΑ, κατά παράβαση του καθήκοντος μέριμνας, να απαντήσει με την απαιτούμενη ταχύτητα στην αίτηση αρωγής βάσει του άρθρου 24 του ΚΥΚ, μολονότι είναι δυνατόν να στοιχειοθετήσει την ευθύνη του οικείου θεσμικού οργάνου για τυχόν ζημία που προκάλεσε στην ενδιαφερομένη, δεν μπορεί, αφ' εαυτής, να πλήξει τη νομιμότητα της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής βάσει του άρθρου 24 του ΚΥΚ. Συγκεκριμένα, η παραβίαση του κανόνα της τηρήσεως εύλογης διάρκειας δικαιολογεί την ακύρωση αποφάσεως ληφθείσας κατά το πέρας διοικητικής διαδικασίας, όπως είναι η δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, μόνον όταν η παρέλευση υπερβολικά μεγάλου χρονικού διαστήματος μπορεί να έχει επιπτώσεις στο ίδιο το περιεχόμενο της αποφάσεως που ελήφθη κατά το πέρας της διοικητικής διαδικασίας (πρβλ. διάταξη της 13ης Δεκεμβρίου 2000, SGA κατά Επιτροπής, C-39/00 P, EU:C:2000:685, σκέψη 44, και αποφάσεις της 6ης Δεκεμβρίου 2012, Fuller-Tomlinson κατά

Κοινοβουλίου, T-390/10 P, EU:T:2012:652, σκέψη 116, και της 18ης Μαΐου 2009, Meister κατά ΓΕΕΑ, F-138/06 και F-37/08, EU:F:2009:48, σκέψη 76 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), πράγμα που δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

- 105 Επομένως, εν προκειμένω, η έλλειψη ταχύτητας εκ μέρους της ΑΣΣΠΑ κατά την εξέταση της αιτήσεως αρωγής συνιστά μεν παράβαση του άρθρου 24 του ΚΥΚ και, ως εκ τούτου, πρέπει να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο του αποζημιωτικού αιτήματος, πλην όμως δεν μπορεί, αφ' εαυτής, να δικαιολογήσει την ακύρωση της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής.
- 106 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως εν μέρει αβάσιμος και εν μέρει αλυσιτελής.
- 107 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων και χωρίς να είναι αναγκαίο να διατυπωθεί κρίση επί του αιτήματος της προσφεύγουσας να υποχρεωθεί το Κοινοβούλιο να προσκομίσει το σχέδιο εκθέσεως που είχε αρχικά υποβληθεί στους κοσμήτορες, πρέπει να γίνει δεκτό το αίτημα ακυρώσεως της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, όπως συμπληρώθηκε από την απόφαση περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως, λόγω της πλάνης εκτιμήσεως στην οποία υπέπεσε η ΑΣΣΠΑ ως προς την ύπαρξη, στη συγκεκριμένη περίπτωση, συμπεριφοράς της Μ. που συνιστά ηθική παρενόχληση κατά την έννοια του άρθρου 12α του ΚΥΚ.

Επί του αιτήματος αποζημιώσεως

- 108 Στο πλαίσιο του αιτήματός της αποζημιώσεως, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να υποχρεώσει το Κοινοβούλιο να ικανοποιήσει την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω της παραβάσεως εκ μέρους της ΑΣΣΠΑ του προβλεπόμενου κατά το άρθρο 24 του ΚΥΚ καθήκοντος αρωγής, ιδίως λόγω της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας, η οποία την περιήγαγε σε κατάσταση αβεβαιότητας και άγχους, την εμπόδισε να ενταχθεί σε διαδικασία ψυχολογικής ανασυγκροτήσεώς της και της στέρησε τη συνδρομή που χρειαζόταν για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος ενώπιον εθνικού δικαστηρίου κατά της Μ. Η εν λόγω ηθική βλάβη διακρίνεται από τον παράνομο χαρακτήρα της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, ο οποίος αποτέλεσε αντικείμενο του πρώτου λόγου ακυρώσεως. Επομένως, η εν λόγω ηθική βλάβη δεν μπορεί να ικανοποιηθεί με μόνη την ακύρωση της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής.
- 109 Το Κοινοβούλιο ζητεί να απορριφθεί το αίτημα αποζημιώσεως.
- 110 Εισαγωγικά, όσον αφορά την ικανοποίηση της ηθικής βλάβης την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη η προσφεύγουσα λόγω της επίμαχης συμπεριφοράς της Μ., όπως η συμπεριφορά αυτή εκτίθεται στα δικόγραφα της προσφεύγουσας, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 24, πρώτο εδάφιο, του ΚΥΚ, η Ένωση παρέχει βοήθεια στον υπάλληλο ή μέλος του λοιπού προσωπικού «ιδίως σε περίπτωση διώξεως των δραστών απειλών, προσβολών, εξυβρίσεων, δυσφημίσεων, ή αποπειρών εναντίον του προσώπου και της περιουσίας είτε του ιδίου είτε των μελών της οικογενείας του, λόγω της ιδιότητάς του ή των καθηκόντων του». Εξάλλου, κατά το άρθρο 24, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ, η Ένωση «επανορθώνει αλληλεγγύως τις ζημιές που έχουν προκληθεί στην περίπτωση αυτή στον υπάλληλο στο μέτρο που ο τελευταίος δεν είναι, εκ δόλου ή βαρείας αμελείας, υπαίτιος των ζημιών αυτών και εφόσον δεν έχει δυνηθεί να επιτύχει επανόρθωση από τον δράστη».
- 111 Συναφώς, η υποχρέωση αρωγής που θεσπίζει το άρθρο 24 του ΚΥΚ αποβλέπει στην εκ μέρους του θεσμικού οργάνου προστασία των υπαλλήλων και μελών του λοιπού προσωπικού κατά των επιλήψιμων ενεργειών τρίτων και όχι κατά πράξεων του ίδιου του οργάνου, των οποίων ο έλεγχος διέπεται από άλλες διατάξεις του ΚΥΚ (αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1981, Bellardi-Ricci κ.λπ. κατά Επιτροπής, 178/80, EU:C:1981:310, σκέψη 23, και της 9ης Σεπτεμβρίου 2016, De Esteban Alonso κατά Επιτροπής, T-557/15 P, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:456, σκέψη 45). Συνεπώς, ως τρίτοι, κατά

την έννοια της διατάξεως αυτής, μπορούν να θεωρηθούν άλλοι υπάλληλοι ή μέλη του λοιπού προσωπικού ή μέλη θεσμικού οργάνου, όπως είναι η Μ. (πρβλ. απόφαση της 14ης Ιουνίου 1979, V. κατά Επιτροπής, 18/78, EU:C:1979:154, σκέψη 15).

- 112 Ως εκ τούτου, κατά το άρθρο 24, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ, όσον αφορά την ηθική βλάβη την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη η προσφεύγουσα λόγω των επιλήψιμων ενεργειών της Μ., η προσφεύγουσα πρέπει πράγματι, όπως επισήμανε, να ζητήσει κατ' αρχάς την ανόρθωση της βλάβης αυτής μέσω αγωγής αποζημίωσης ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, δεδομένου ότι, κατ' εφαρμογήν της εν λόγω διατάξεως του ΚΥΚ, μόνον στην περίπτωση που η βλάβη αυτή δεν είναι δυνατόν να ανορθωθεί, έχει η ΑΣΣΠΑ την υποχρέωση να αποκαταστήσει αλληλεγγύως τις ζημίες που υπέστη η προσφεύγουσα από τέτοιες ενέργειες «τρίτου» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.
- 113 Εντούτοις, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, δυνάμει του καθήκοντος αρωγής, η ΑΣΣΠΑ ήταν ήδη δυνατόν να έχει την υποχρέωση να παράσχει στην προσφεύγουσα συνδρομή, ιδίως χρηματοοικονομική, προς αναζήτηση αποζημίωσης (βλ. απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2013, CH κατά Κοινοβουλίου, F-129/12, EU:F:2013:203, σκέψη 57), εν προκειμένω προκειμένου να καταστεί δυνατή, μέσω ενδίκου βοηθήματος την άσκηση του οποίου θα «συνέδραμε» το εν λόγω όργανο, η αναγνώριση του παράνομου χαρακτήρα των επιλήψιμων ενεργειών των οποίων υπήρξε αποδέκτης η προσφεύγουσα λόγω της ιδιότητάς της και των καθηκόντων της και στις οποίες στηρίχθηκε η αίτηση αρωγής, καθώς και η ικανοποίηση της προκληθείσας βλάβης από εθνικό δικαστήριο (πρβλ. απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2016, De Esteban Alonso κατά Επιτροπής, T-557/15 P, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:456, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 114 Κατόπιν αυτών των διευκρινίσεων, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η ακύρωση παράνομης πράξεως, όπως είναι η δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, συνιστά, αφ' εαυτής, πρόσφορη και, κατ' αρχήν, επαρκή ικανοποίηση κάθε ηθικής βλάβης που τυχόν προκάλεσε η εν λόγω πράξη. Εντούτοις, τέτοια περίπτωση δεν συντρέχει όταν ο προσφεύγων-ενάγων αποδεικνύει ότι υπέστη ηθική βλάβη η οποία είναι δυνατόν να διαχωριστεί από την παρανομία που δικαιολογεί την ακύρωση και δεν μπορεί να επανορθωθεί πλήρως με την ακύρωση αυτή (πρβλ. αποφάσεις της 6ης Ιουνίου 2006, Girardot κατά Επιτροπής, T-10/02, EU:T:2006:148, σκέψη 131, της 16ης Μαΐου 2017, CW κατά Κοινοβουλίου, T-742/16 RENV, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:338, σκέψη 64, και της 19ης Μαΐου 2015, Brune κατά Επιτροπής, F-59/14, EU:F:2015:50, σκέψη 80).
- 115 Εν προκειμένω, η ηθική βλάβη την οποία προβάλλει η προσφεύγουσα αφορά όχι την πλάνη εκτιμήσεως εκ μέρους της ΑΣΣΠΑ, η οποία εξετάστηκε στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής, αλλά την παράβαση εκ μέρους της ΑΣΣΠΑ της προβλεπόμενης κατά το άρθρο 24 του ΚΥΚ υποχρέωσης αρωγής, η οποία εξετάστηκε στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου ακυρώσεως.
- 116 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, στο πλαίσιο της εξετάσεως του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η ΑΣΣΠΑ παρέβη μεν το καθήκον αρωγής το οποίο υπείχε, ιδίως διότι δεν εξέτασε με την απαιτούμενη ταχύτητα την αίτηση αρωγής, πλην όμως η εν λόγω παρανομία δεν ήταν ικανή να επιφέρει την ακύρωση της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής για τον λόγο αυτό.
- 117 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ηθική βλάβη την οποία προβάλλει η προσφεύγουσα μπορεί να θεωρηθεί ως δυνάμενη να διαχωριστεί από την παρανομία, ήτοι την πλάνη εκτιμήσεως, που δικαιολόγησε την ακύρωση της δεύτερης αποφάσεως περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής και, εν πάση περιπτώσει, η βλάβη αυτή δεν μπορεί να ικανοποιηθεί πλήρως με την ακύρωση αυτή.
- 118 Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, ιδίως λόγω των σπασμωδικών κινήσεων της ΑΣΣΠΑ που είχαν ως αποτέλεσμα να συγκληθεί για δεύτερη φορά η ειδική συμβουλευτική επιτροπή για τους ΔΚΒ και λόγω της μη εύλογης διάρκειας, μεγαλύτερης των δύο ετών, που χρειάστηκε η ΑΣΣΠΑ για να εξετάσει την

αίτηση αρωγής, περιάγοντας την προσφεύγουσα σε κατάσταση αβεβαιότητας και εμποδίζοντάς την να κινήσει ένδικη διαδικασία κατά της Μ. ή, τουλάχιστον, καθυστερώντας την κίνηση τέτοιας διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο, κατά δίκαιη εκτίμηση της ηθικής βλάβης που υπέστη η προσφεύγουσα, την καθορίζει, ex æquo et bono και σύμφωνα με το αίτημα της προσφεύγουσας, στο ποσό των 10 000 ευρώ.

- 119 Όσον αφορά το αίτημα της προσφεύγουσας να προσαυξηθεί, εφόσον συντρέχει περίπτωση, η επιδικασθείσα αποζημίωση με τόκους υπερημερίας υπολογιζόμενους με βάση το βασικό επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να γίνει δεκτό και, ελλείψει προσδιορισμού της ημερομηνίας με αφετηρία την οποία θα πρέπει να υπολογιστούν οι τόκοι υπερημερίας αυτοί, ως ημερομηνία ενάρξεως να οριστεί η ημερομηνία δημοσίευσής της παρούσας αποφάσεως (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Μαΐου 2017, CW κατά Κοινοβουλίου, T-742/16 RENV, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:338, σκέψη 67, και της 6ης Οκτωβρίου 2015, CH κατά Κοινοβουλίου, F-132/14, EU:F:2015:115, σκέψη 127).
- 120 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να ακυρωθεί η δεύτερη απόφαση περί απορρίψεως της αιτήσεως αρωγής λόγω της πλάνης εκτιμήσεως την οποία ενέχει και να υποχρεωθεί το Κοινοβούλιο να καταβάλει στην προσφεύγουσα, ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη, το ποσό των 10 000 ευρώ προσαυξημένο, από την ημερομηνία δημοσίευσής της παρούσας αποφάσεως, με τόκους υπερημερίας υπολογιζόμενους με βάση το επιτόκιο που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για τις κύριες πράξεις αναχρηματοδοτήσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 121 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της προσφεύγουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 30ής Ιουνίου 2016, με την οποία η αρμόδια για τη σύναψη των συμβάσεων προσλήψεως αρχή του θεσμικού οργάνου αυτού απέρριψε την αίτηση αρωγής την οποία υπέβαλε η Michela Curto στις 14 Απριλίου 2014.
- 2) Υποχρεώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να καταβάλει στην Μ. Curto, ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη, το ποσό των 10 000 ευρώ προσαυξημένο, από την ημερομηνία δημοσίευσής της παρούσας αποφάσεως, με τόκους υπερημερίας υπολογιζόμενους με βάση το επιτόκιο που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για τις κύριες πράξεις αναχρηματοδοτήσεως.
- 3) Καταδικάζει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

Pelikánová

Nihoul

Svenningsen

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 13 Ιουλίου 2018.

(υπογραφές)